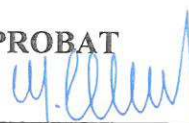

APROBAT

Chiril GABURICI
Ministru al Economiei și Infrastructurii,
Președinte al Comisiei naționale pentru
proprietatea intelectuală

26 aprilie 2018

**RAPORT DE MONITORIZARE CONSOLIDAT
REFERITOR LA REALIZAREA PLANULUI DE ACȚIUNI
PENTRU ANII 2015-2017 PRIVIND IMPLEMENTAREA
STRATEGIEI NAȚIONALE ÎN DOMENIUL PROPRIETĂȚII
INTELECTUALE PÂNĂ ÎN ANUL 2020**

Chișinău, 2018

*Raportul a fost elaborat în baza informațiilor privind rezultatele executării activităților
incluse în planul de acțiuni, prezentate de către autoritățile responsabile*

CUPRINS

	Glosarul abrevierilor.....	3
	Introducere.....	5
I.	Implementarea acțiunilor în proces de realizare din Planul de acțiuni pentru anii 2012-2014.....	8
II.	Realizarea obiectivelor generale și specifice din Planul de acțiuni pentru anii 2015-2017.....	10
III.	Impactul și costurile aferente implementării Strategiei naționale în domeniul proprietății intelectuale până în anul 2020	30
IV.	Principalii indicatori de monitorizare în realizarea prevederilor Strategiei	31
V.	Principalii indicatori de progres în realizarea Strategiei	47
	Concluzii	48

GLOSARUL ABREVIERILOR

AGEPI – Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală
AIPA – Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură
AITT – Agenția pentru Inovare și Transfer Tehnologic;
ANTiM – Asociația Națională a Tinerilor Manageri din Moldova
APCSP – Agenția pentru Protecția Consumatorului și Supravegherea Pieței
ASEM – Academia de Studii Economice din Moldova
AȘM – Academia de Științe a Moldovei
ATIC – Asociația Națională a Companiilor din Domeniul TIC
BD – Bază de date
BNS – Biroul Național de Statistică
CCI – Camera de Comerț și Industrie
CIE „Moldexpo” S.A. – Centrul Internațional de Expoziții „Moldexpo” S.A.
CNPI – Comisia Națională pentru proprietatea intelectuală
COPYRO – Societatea de Gestione Colectiva a Drepturilor de Autor din România
CREDIDDAM – Centrul Român pentru Administrarea Drepturilor Artiștilor Interpreți
CSTSP – Comisia de Stat pentru Testarea Soiurilor de Plante
DA – Drept de Autor
DC – Drepturi Conexce
DMI – Desene și Modele Industriale
DO – Denumire de origine
DPI – Drepturi de Proprietate Intelectuală
EIS „Infinvent” – Expoziția internațională specializată „Infinvent”
EUIPO – Oficiul Uniunii Europene pentru Proprietate Intelectuală
HG – Hotărârea Guvernului
IG – Indicație geografică
IMM – Întreprinderi Mici și Mijlocii
INCE – Institutul Național de Cercetări Economice
INJ – Institutul Național al Justiției
INTA – Asociația Internațională a Mărcilor
MADRM – Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului
MAEIE – Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene
MAI – Ministerul Afacerilor Interne
MECC – Ministerul Educației, Culturii și Cercetării
ODIMM – Organizația pentru Dezvoltarea Sectorului Întreprinderilor Mici și Mijlocii
OEAB – Organizația Eurasiatică de Brevete
OEB – Organizația Europeană de Brevete
OGC – Organizație de Gestione Colectivă
OMC – Organizația Mondială a Comerțului
OMPI – Organizația Mondială a Proprietății Intelectuale
Opera.scrisă.ro – Societate de gestiune colectivă a drepturilor de autor din România
OPI – Obiect de Proprietate Intelectuală
OSIM – Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci
PCT – Tratatul de Cooperare în Domeniul Brevetelor
PG – Procuratura Generală
PI – Proprietate Intelectuală
PNA 2017-2019 – Planul național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova - Uniunea Europeană în perioada 2017-2019, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1472 din 30.12.2016
RM – Republica Moldova
SI – Sistem Informațional
SNPI – Strategia Națională în domeniul proprietății intelectuale pînă în anul 2020
STG – Specialitate Tradițională Garantată

SV – Serviciul Vamal
UASM – Universitatea Agrară de Stat din Moldova
UCMR-ADA – Asociația pentru Drepturi de Autor a Compozitorilor
UE – Uniunea Europeană
ULIM – Universitatea Liberă Internațională din Moldova
UNECE – Comisia Economică a Națiunilor Unite pentru Europa
UNESCO – Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură
UPFR – Uniunea producătorilor de Fonograme din România
UPOV – Uniunea Internațională pentru Protecția Soiurilor Noi de Plante
USM – Universitatea de Stat din Moldova
USMF „N. Testemițanu” – Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „N. Testemițanu
UTM – Universitatea Tehnică a Moldovei

INTRODUCERE

Strategia națională în domeniul proprietății intelectuale până în anul 2020, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 880 din 22.11.2012 (în continuare - *Strategie*) prevede 3 etape de implementare a acesteia: prima etapă în perioada 2012-2014, a doua – 2015-2017 și a treia – 2018-2020, în baza planurilor de acțiuni elaborate și aprobate pentru fiecare etapă.

Pentru etapa a doua de implementare a Strategiei a fost aprobat **Planul de acțiuni pentru anii 2015-2017 privind implementarea Strategiei naționale în domeniul proprietății intelectuale până în anul 2020** (în continuare - *Planul de acțiuni pentru anii 2015-2017*), aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 491 din 11.08.2015.

Planul de acțiuni pentru anii 2015-2017 a fost elaborat în scopul dezvoltării sistemului național de protecție a OPI, consolidării cadrului juridic și instituțional favorabil pentru crearea, protecția, managementul și valorificarea deplină a potențialului PI, care trebuie să devină un element fundamental al dezvoltării unei economii durabile bazate pe cunoaștere și inovație și asigurării continuității în implementarea *Strategiei*. Acesta definește perspectivele sistemului național de PI, obiectivele strategice, specifice și acțiunile pentru realizarea acestora.

Etapă a doua a *Strategiei* este axată pe implementarea mecanismelor și programelor elaborate la etapa precedentă, continuarea procesului de perfecționare și armonizare a legislației în domeniul PI, creșterea capacității de inovare a instituțiilor de cercetare, promovarea managementului PI, sporirea eficienței sistemului de protecție a IG și DO prin valorificarea modalităților practice de înregistrare și protecție a acestora, creșterea potențialului de inovare a IMM, etc.

La elaborarea Planului de acțiuni și-au consolidat eforturile ministerele și instituțiile, inclusiv AGEPI, investite cu funcții și responsabilități privind crearea, protecția, valorificarea PI și asigurarea respectării DPI, implicate în funcționarea sistemului național de proprietate intelectuală. Structura acestuia este aceeași ca și a Planului de acțiuni pentru I etapă și este axată pe obiectivele generale (6) și specifice (14) ale Strategiei, incluzând 93 de acțiuni.

Obiectivele generale ale Strategiei sunt:

1. Încurajarea creării, protecției și utilizării strategice a PI ca instrument-cheie în crearea condițiilor pentru tranziția la modelul inovațional al creșterii economice.
2. Perfecționarea continuă a cadrului normativ național din domeniul PI, inclusiv prin armonizarea lui cu legislația și practica comunitară și cu acordurile internaționale la care Republica Moldova este parte.
3. Dezvoltarea și modernizarea sistemului național de PI, sporirea transparenței și coerenței.
4. Consolidarea capacităților instituționale ale organelor abilitate cu funcții și responsabilități privind protecția și asigurarea respectării DPI și dezvoltarea unei infrastructuri eficiente de prevenire și combatere a fenomenelor contrafacerii și piraterii.
5. Promovarea și dezvoltarea unei culturi înalte în materie de proprietate intelectuală, sensibilizarea și conștientizarea publicului larg cu privire la rolul PI și sporirea interesului față de protecția și respectarea DPI.
6. Dezvoltarea cooperării internaționale, regionale și bilaterale în domeniul PI și integrarea Republicii Moldova în spațiul intelectual internațional și european.

Planul de acțiuni pentru anii 2015-2017 include rubricile: „Denumirea acțiunii”, „Costul acțiunii”, „Termenul de realizare”, „Sursele de finanțare”, „Autoritatea responsabilă”, „Partenerii”, „Rezultatul implementării”, „Indicatorii de monitorizare”.

Termenele de realizare a acțiunilor din *Planul de acțiuni pentru anii 2015-2017* sunt diferite: 2015; 2015, 2017; 2015-2016; 2015-2017; 2016-2017; 2016; 2017; Permanent; Periodic; Anual; etc.

Din 93 de acțiuni incluse în *Planul de acțiuni pentru anii 2015-2017*, AGEPI, ca instituție responsabilă este vizată în rubrica „Autoritate responsabilă” în 84 de acțiuni (90%), în 25 de acțiuni (27%) din acestea este unica instituție responsabilă de realizarea acțiunilor, iar în 35 de acțiuni (38%) este prim raportor, adică autoritatea de bază. Aceste date denotă convingător contribuția majoră și extrem de importantă a AGEPI în dezvoltarea, fortificarea și consolidarea unui sistem național de PI eficient și echitabil.

Implicarea pleneră a AGEPI în realizarea acțiunilor din *Planul de acțiuni pentru anii 2015-2017* este determinată de cadrul legal și de faptul că AGEPI este investită cu atribuții de bază în funcționarea sistemului de PI, asigură protecția juridică a PI pe teritoriul Republicii Moldova, elaborează și promovează soluții optime vizând politica de stat în domeniul protecției PI, perfecționează continuu legislația națională în domeniu, armonizând-o cu cea internațională, organizează și gestionează sistemul național de protecție a PI, acordă protecție juridică eficientă obiectelor de PI în conformitate cu prevederile legislației naționale și internaționale, elaborează propuneri privind dezvoltarea acestuia, reprezintă Republica Moldova în cadrul organizațiilor internaționale și interstatale.

Anual AGEPI elaborează câte un **Raport de monitorizare consolidat**, în baza informațiilor privind rezultatele executării activităților incluse în *Planul de acțiuni pentru anii 2015-2017*, prezentate de către autoritățile responsabile și se prezintă Comisiei Naționale pentru Proprietatea intelectuală pentru aprobare, după care se transmite Guvernului și se publică pe pagina web a AGEPI.

La sfârșitul fiecărei etape de implementare a Strategiei, AGEPI elaborează un raport consolidat în care sunt reflectate informațiile generalizate din rapoartele anuale pentru o perioadă de 3 ani.

Astfel, la finalul etapei a doua (anul 2017), AGEPI a elaborat **Raportul de monitorizare consolidat pentru anii 2015-2017** (în continuare - *Raport*) referitor la realizarea Planului de acțiuni pentru anii 2015-2017. Prezentul *Raport* reprezintă o generalizare a rapoartelor de monitorizare consolidate, elaborate consecutiv pentru anii 2015, 2016, 2017 și este elaborat în baza informațiilor prezentate de către autoritățile responsabile.

În Tabelul 1 este reflectată realizarea *Planului de acțiuni pentru anii 2015-2017*, distribuția acțiunilor conform termenelor de executare clasificate potrivit perioadelor de implementare și stadiului de realizare a acțiunilor.

Realizarea Planului de acțiuni pentru anii 2015-2017

Tabelul 1

Termene de executare utilizate în Planul de acțiuni	Numărul acțiunilor conform Planului	Din ele:		
		Executate	În proces de realizare	Nerealizate
2015; 2015-2016	12	8	3	1 (5.1.1)
2015-2017; 2015, 2017	31	27	4	
2016, 2017	16	14	2	
Permanent	20	19	1	
Anual, Periodic	14	14		
Total	93	82	10	1
Pondere, %	100%	88 %	11%	1%

Stadiile de executare a *Planului de acțiuni pentru anii 2015-2017* au fost estimate în baza a trei criterii: Acțiuni executate, Acțiuni în proces de realizare și Acțiuni nerealizate.

Astfel, examinând datele din Tabelul 1 constatăm că în perioada anilor 2015-2017 **din 93 de acțiuni planificate** au fost executate sau sunt în proces de realizare **92 de acțiuni**, ceea ce constituie **99 de puncte procentuale**. Numai o singură acțiune a rămas nerealizată.

Informația privind stadiul de executare a acțiunilor planificate, conform obiectivelor generale ale *Strategiei*, este prezentată în Tabelul 2.

**Stadiul de executare a acțiunilor planificate
conform obiectivelor generale ale Strategiei**

Tabelul 2

Obiectivele generale ale Strategiei	Nr. total de acțiuni planificate	Stadiul de executare	Nr. acțiuni	Ponderea per obiectiv (%)
1. Încurajarea creării, protecției și utilizării strategice a proprietății intelectuale ca instrument-cheie în crearea condițiilor pentru tranziția la modelul inovativ al creșterii economice	24	<i>Executate</i>	21	88 %
		<i>In proces de realizare</i>	3	12 %
2. Perfecționarea continuă a cadrului normativ național din domeniul proprietății intelectuale, inclusiv prin armonizarea lui cu legislația și practica comunitară și cu acordurile internaționale la care Republica Moldova este parte.	9	<i>Executate</i>	6	67 %
		<i>In proces de realizare</i>	3	33 %
3. Dezvoltarea și modernizarea sistemului național de PI, sporirea transparenței și coerenței.	6	<i>Executate</i>	5	83%
		<i>In proces de realizare</i>	1	17%
4. Consolidarea capacităților instituționale ale organelor abilitate cu funcții și responsabilități privind protecția și asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală și dezvoltarea unei infrastructuri eficiente de prevenire și combatere a fenomenelor contrafacerii și piraterii.	20	<i>Executate</i>	18	90 %
		<i>In proces de realizare</i>	2	10%
5. Promovarea și dezvoltarea unei culturi înalte în materie de proprietate intelectuală, sensibilizarea și conștientizarea publicului larg cu privire la rolul proprietății intelectuale și sporirea interesului față de protecția și respectarea drepturilor de proprietate intelectuală	19	<i>Executate</i>	17	90 %
		<i>In proces de realizare</i>	1	5%
		<i>Nerealizat</i>	1	5%
6. Dezvoltarea cooperării internaționale, regionale și bilaterale în domeniul proprietății intelectuale și integrarea Republicii Moldova în spațiul intelectual internațional și european.	15	<i>Executate</i>	15	100%
Total acțiuni	93	<i>Executate</i>	82	88%
		<i>In proces de realizare</i>	10	11%
		<i>Nerealizate</i>	1	1%

Acțiunile având stadiul de executare *In proces de realizare* sunt toate în continuă desfășurare și se vor executa integral pe parcursul următoarei etape de implementare a Strategiei. Acestea sunt:

- **Acțiunea 1.3.2.** *Crearea de către fiecare instituție pe domeniul său de reglementare a mecanismelor clare ce urmează a fi utilizate de către potențialii beneficiari pentru a asigura protecția indicațiilor geografice, denumirilor de origine sau specialităților tradiționale garantate (sub formă de ghiduri, instrucțiuni, ordine etc.),*

- **Acțiunea 1.3.2.** *Modificarea Hotărârii Guvernului nr.644 din 19 iulie 2010 „Cu privire la desemnarea autorităților competente abilitate cu atribuții și responsabilități referitoare la produsele cu denumiri de origine și indicații geografice și la specialitățile tradiționale garantate și a autorităților competente responsabile de controalele oficiale privind conformitatea acestor produse”.* Reieșind din obiectul de reglementare al Hotărârii Guvernului nr. 644 din 19 iulie 2010, procesul de modificare al căreia implică concursul mai multor autorități publice, relevăm că promovarea în continuare a proiectului de act normativ a fost suspendată până la finalizarea și intrarea în vigoare a reformei administrației publice centrale și optimizarea structurilor guvernamentale. Totodată precizăm că la momentul raportării promovarea proiectului menționat a fost reluată, acesta fiind plasat pe site-ul AGEPI pentru consultări publice.

- **Acțiunile 1.5.4, 2.1.3, 2.1.4, 2.1.5.** *țin de modificarea legislației pe segmentul dreptului de autor și drepturilor conexe. Menționăm că acestea se află în proces de realizare, ca urmare a armonizării prevederilor Legii nr. 139 din 02.07.2010 privind dreptul de autor și drepturile conexe cu Directiva 2014/26/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014 privind gestiunea colectivă a drepturilor de autor și a drepturilor conexe și acordarea de licențe*

multiteritoriale pentru drepturile asupra operelor muzicale pentru utilizare online pe piața internă, Totodată în raport cu acțiunile respective s-a constatat necesitatea transpunerii și a altor reglementări cu caracter comunitar, în vederea promovării unui proiect de lege complex, ce are drept scop consolidarea sistemului de gestiune colectivă în Republica Moldova. Realizarea acțiunii privind modificarea Legii nr. 139 din 02.07.2010 privind dreptul de autor și drepturile conexe va fi finalizată în următoarea etapă de implementare a Strategiei.

- **Acțiunile 3.6, 4.2.5, 4.3.1, 5.3.5.**

O singură acțiune nu a fost realizată: **Acțiunea 5.1.1. Crearea platformei electronice de colaborare între universități și întreprinderi cu scopul promovării înregistrării obiectelor de proprietate intelectuală, intensificării colaborării și comercializării obiectelor de proprietate intelectuală prin transfer de tehnologii**, care a avut termenul de realizare - anul 2015 și costul acțiunii - 40 mii lei. Autoritatea responsabilă de implementarea acțiunii - AITT, a informat AGEPI că nerealizarea acțiunii respective este motivată prin lipsa mijloacelor financiare alocate.

Obiectivele și acțiunile realizate pe parcursul etapei a II de implementare a *Strategiei* au fost orientate spre dezvoltarea și promovarea în continuare a sistemului național de protecție a PI din Republica Moldova, care să încurajeze creația intelectuală în țara noastră și să ofere rezultatelor acesteia o protecție adecvată.

I. IMPLEMENTAREA ACȚIUNILOR ÎN PROCES DE REALIZARE DIN PLANUL DE ACȚIUNI PENTRU ANII 2012-2014

În scopul menținerii continuității implementării *Strategiei* facem o retrospectivă asupra acțiunilor din **Planul de acțiuni pentru anii 2012-2014** ce au avut statutul „În proces de realizare”, fiind 13 acțiuni de acest gen, după cum urmează:

1. **Acțiunea 1.1.1. Elaborarea unui studiu privind perfecționarea mecanismului de susținere a instituțiilor de cercetare și a centrelor universitare în vederea creării și promovării întreprinderilor spin-off și start-up inovative.** Termenul de executare - 2014. Responsabilul de bază: AȘM. Conform datelor prezentate de AITT, acțiunea a fost realizată.

În iulie 2015 la Chișinău, la sediul AITT, a avut loc întâlnirea reprezentanților AITT cu experții în domeniul tehnologiilor informaționale din IT Visorial Park din Vilnius, Lituania. În cadrul întâlnirii au fost organizate vizite de studii la institutele de cercetare și întreprinderile private, rezidenți ai parcurilor științifico-tehnologice, care s-au încheiat cu elaborarea unui studiu de fezabilitate, iar rezultatele acestuia au fost comunicate în cadrul unui Atelier de lucru organizat la 26 noiembrie 2015, la AȘM.

2. **Acțiunea 1.2.1. Perfecționarea și introducerea în sistemul național de statistică a indicatorilor inovaționali ce reflectă potențialul de generare a cunoștințelor, capacitatea de inovare, proprietatea intelectuală, performanțele managementului inovării.** Termenul de executare - 2013. Executorii de bază: AȘM (AITT); BNS. Acțiunea a fost realizată.

AITT a participat la ședințele de lucru organizate de BNS în anul 2015 cu privire la introducerea în sistemul național de statistică a indicatorilor inovaționali.

În luna septembrie, AITT a examinat proiectul de Hotărâre a Guvernului „Cu privire la aprobarea Programului lucrărilor statistice pe anul 2016” și a propus includerea noilor indicatori ai activității inovaționale. Astfel, prin Hotărârea Guvernului nr. 900 din 30.12.2015 a fost aprobat Programul lucrărilor statistice pentru anul 2016 unde au fost incluși noi indicatori inovaționali, la propunerea AITT.

Totodată, BNS a elaborat *Metodologia cercetării statistice privind activitatea de inovare în industrie și servicii* care poate fi accesată la adresa http://www.statistica.md/public/files/ComPresa/Antreprenoriat/Metodologia_inovare.pdf și a efectuat cercetarea statistică *Activitatea de inovare a întreprinderilor în Republica Moldova*, în anii 2015-2016 pentru 3233 de întreprinderi, care este publicată la adresa <http://www.statistica.md/libview.php?l=ro&idc=168&id=5882>. Cercetarea a fost realizată în conformitate cu Regulamentul Comisiei Europene (CE) nr. 995/2012, care implementează Decizia nr.1608/2003/CE a Parlamentului European și a Consiliului, privind producția și dezvoltarea statisticilor comunitare în domeniul științei și tehnologiei. Baza metodologică pentru statisticile

referitoare la inovare este Manualul Oslo, realizat în comun de EUROSTAT (Biroul pentru statistici al Comisiei Europene) și Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică care determină structura, conținutul și metodologia cercetării statistice.

3. **Acțiunea 1.2.4.** *Crearea unei rețele de centre de transfer tehnologic, informație de brevet și engineering.* Termen de realizare - 2014. Responsabili: AȘM (AITT). Acțiunea a fost realizată în anul 2016.

Au fost create 4 centre de transfer tehnologic și creată rețeaua centrelor de transfer tehnologic, informative de brevet și engineering în cadrul a 4 universități: USM, UTM, UASM și Universitatea A. Russo din mun. Bălți, cu suportul proiectului TEMPUS „*Technological Transfer Network*” – TecTNet, care s-a desfășurat pe parcursul anilor 2014-2016. Totodată, în centrele create au fost elaborate strategii în domeniul protecției PI, în baza Regulamentului-tip al serviciului de PI la instituție/întreprindere, elaborat și transmis Universităților de către AGEPI.

4. **Acțiunea 1.2.5.** *Crearea unui mecanism de susținere financiară a brevetării invențiilor în străinătate.* Termen de realizare - 2014. Responsabilul de bază: AGEPI. Acțiunea a fost realizată.

Mecanismul funcțional de susținere a brevetării în străinătate a invențiilor și a soiurilor de plante create în RM a fost elaborat și implementat prin Hotărârea Guvernului nr. 805 din 28.06.2016 (aprobarea *Regulamentului cu privire la susținerea brevetării în străinătate a invențiilor și a soiurilor de plante create în Republica Moldova*). A fost asigurat accesul titularilor și publicului larg la mecanismul de brevetare în străinătate prin plasarea informației cu privire la aprobarea Regulamentului menționat și a *Cererii de acordare a sprijinului financiar* pe pagina web AGEPI la adresa: <http://agepi.gov.md/ro/news/noi-mecanisme-de-sustinere-brevetarii-invențiilor-și-soiurilor-de-plante-în-străinătate>.

5. **Acțiunea 1.5.2.** *Școlarizarea managerilor și a contabililor privind bazele evaluării și includerii proprietății intelectuale în capitalul social și bilanțul contabil al întreprinderilor și instituțiilor.* Termenul de realizare - 2014. Responsabil: AGEPI. Acțiunea a fost realizată.

În luna octombrie 2017 a fost organizat un curs de instruire pentru contabilii instituțiilor din sfera științei și inovării cu genericul *Evidența contabilă a imobilizărilor necorporale*, cu participarea a 40 de persoane. A fost actualizat Programul de instruire a contabililor instituțiilor publice în domeniul evaluării bunurilor intangibile.

6. **Acțiunea 1.5.3.** *Elaborarea și aprobarea criteriilor pentru atribuirea calificativului „întreprindere inovativă”, precum și pentru aplicarea categoriilor „tehnologie avansată”, „produs nou (inovativ)”.* Termenul de realizare - 2014. Responsabili: AȘM; AITT; AGEPI. Acțiunea a fost realizată.

La ședințele grupului de lucru, instituit sub egida AITT s-a convenit referitor la principalele criterii ale atribuirii calificativelor „întreprindere inovativă”, „tehnologie avansată”, „produs nou (inovativ)” care au fost formulate și înaintate în adresa Ministerului Economiei și Infrastructurii la momentul avizării de către AITT a Proiectului de lege cu privire la întreprinderile mici și mijlocii.

Prin adoptarea Legii nr. 179 din 21.07.2016 *cu privire la întreprinderile mici și mijlocii* a fost inclusă noțiunea privind *activitatea inovațională*. De asemenea, în contextul modificării *Codului cu privire la știință și inovare* au fost modificate și noțiunile privind *inovarea și transferul tehnologic*. Modificările la Codul cu privire la știință și inovare au intrat în vigoare la 20.02.2018.

7. **Acțiunea 1.6.3.** *Crearea unui sistem informațional pentru transferul de inovații deschise (open innovations).* Termenul de realizare - 2014. Responsabili: AȘM (AITT); AGEPI.

În luna februarie 2015, AITT a aplicat la un proiect în cadrul Programului de cooperare transfrontalieră Moldova-Ucraina susținut de UE. Proiectul prevedea crearea unui sistem informațional pentru transferul de inovații deschise (open innovations). În luna ianuarie 2016, AITT a primit un răspuns că proiectul nu va fi finanțat. În luna decembrie 2016, AȘM și AITT au lansat platforma de interacțiune business-știință pentru transferul de inovații deschise în scopul oferirii accesului agenților economici la tehnologiile moderne.

8. **Acțiunea 3.5.** *Elaborarea și implementarea unui Program național de combatere a contrafacției și pirateriei.* Termenul de realizare - 2014. Responsabili: AGEPI, cu participarea instituțiilor abilitate în domeniul respectării DPI. Acțiunea se va realiza în anul 2018.

Programul național de combatere a contrafacerii și a pirateriei urmează a fi elaborat după modernizarea cadrului regulatoriu în domeniul luptei cu contrafacerea și pirateria, care la moment se desfășoară cu asistența experților europeni în cadrul proiectului UE de asistență tehnică „*Support pentru asigurarea respectării DPI în Republica Moldova*”.

9. **Acțiunea 4.1.2.** *Elaborarea și adoptarea de către Comisia Națională pentru Proprietatea Intelectuală a unor metodologii de evaluare a cauzelor și a amplitudinii fenomenelor contrafacerii și pirateriei, precum și a contribuției PI în economia Republicii Moldova.* Termenul de realizare - 2013. Acțiunea este în proces de realizare.

Anual, începând cu anul 2012 se elaborează *Raportul național privind respectarea drepturilor de PI în Republica Moldova*, în colaborare cu autoritățile investite cu responsabilități în vederea respectării DPI. Rapoartele pot fi accesate online pe pagina web a Observatorului respectării DPI din cadrul AGEPI la adresa: <http://observatorpi.md/studii-rapoarte/raport-național/>.

10. **Acțiunea 4.3.1.** *Crearea sistemului automatizat de evidență și stocare a informației cu privire la traficul cu mărfuri contrafăcute și opere piratate.* Termenul de realizare - 2014. Responsabili: Ministerul Finanțelor, Serviciul Vamal. Acțiunea este în proces de realizare.

Acțiunea se realizează în cadrul proiectului UE de asistență tehnică „*Support pentru asigurarea respectării DPI în Republica Moldova*”, lansat în noiembrie 2016, având o durată de 2 ani, și urmează a fi finalizat în luna noiembrie 2018. Sistemul informațional ce se va crea va asigura schimbul de date privind protecția și respectarea DPI între instituțiile MAI, SV, PG, APCSP, AGEPI.

11. **Acțiunea 4.3.3.** *Crearea bazei de date automatizate care cuprinde informații referitoare la produsele-cheie, titularii de drepturi, persoanele interesate și datele de contact ale acestora.* Termenul de realizare - 2012. Executorul de bază: Serviciul Vamal.

Acțiunea este în proces de realizare. Baza de date se va încadra în Sistemul informațional ce urmează a fi creat pentru asigurarea schimbului de date privind protecția și respectarea DPI între instituțiile MAI, SV, PG, APC, APCSP, AGEPI în cadrul proiectului UE de asistență tehnică „*Support pentru asigurarea respectării DPI în Republica Moldova*”.

12. **Acțiunea 5.1.4.** *Crearea și dezvoltarea centrelor regionale de informare în domeniul PI.* Termenul de realizare - 2014. Responsabili: AGEPI; Ministerul Culturii în cooperare cu CCI; Asociația Bibliotecarilor din Moldova. Acțiunea a fost realizată.

În anul 2017, cu suportul Programului național NOVATECA și a partenerilor locali, 1041 de biblioteci publice (din 1353) au devenit centre infodocumentare comunitare.

13. **Acțiunea 6.12.** *Implementarea proiectului comun AGEPI-OMPI privind „Crearea și dezvoltarea unei rețele de centre de proprietate intelectuală și transfer tehnologic” în cadrul a 5 instituții de învățământ superior din Republica Moldova.* Termenul de realizare - 2014. Responsabil: AGEPI. Acțiunea a fost realizată integral în anul 2016 în cadrul proiectului TEMPUS „*Technological Transfer Network*” – TecTNet.

Pe parcursul anilor 2014-2016 au fost create centre de transfer tehnologic în cadrul Universităților din RM, partenere ale Proiectului: USM, UTM, UASM și Universitatea A. Russo din mun. Bălți. În cadrul acestor 4 universități au fost elaborate strategii în domeniul protecției PI.

Astfel, din 13 acțiuni ale primei etape a implementării *Strategiei* cu statutul în proces de realizare **9 acțiuni** au fost realizate integral, **4 acțiuni** se vor realiza pe parcursul etapei a III-a de implementarea a *Strategiei*.

II. REALIZAREA OBIECTIVELOR GENERALE ȘI SPECIFICE DIN PLANUL DE ACȚIUNI PENTRU ANII 2015-2017

Rapoartele de monitorizare consolidate (*pentru anii 2015, 2016, 2017*) referitoare la realizarea *Planului de acțiuni pentru anii 2015-2017* au fost elaborate cu o descriere detaliată a realizării tuturor acțiunilor. Acest capitol generalizează rapoartele anuale făcând o detaliere pe obiectivele generale și specifice stabilite în *Strategie*.

OBIECTIVUL GENERAL 1. Încurajarea creării, protecției și utilizării strategice a proprietății intelectuale ca instrument-cheie în crearea condițiilor pentru tranziția la

modelul inovativ al creșterii economice, include 6 obiective specifice conținând 24 de acțiuni dintre care: 21 (88%) sunt realizate integral, iar 3 (12%) sunt în proces de realizare.

Obiectivul specific 1.1. Sporirea rolului proprietății intelectuale și al inovării în dezvoltarea țării, include 4 acțiuni care au fost realizate integral.

În perioada de raport a fost modificat și modernizat cadrul juridic, în special au fost elaborate modificări și completări la *Codul cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova*, aprobate în redacția Legii nr. 190 din 21.09.2017 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, favorabile creșterii numărului de parteneriate și care a intrat în vigoare la 20 februarie 2018; Au fost implementate recomandările *Studiului privind îmbunătățirea cadrului normativ-legislativ național din domeniul proprietății intelectuale în vederea încurajării activității inovative* elaborat la prima etapă a implementării *Strategiei*.

În scopul susținerii inovațiilor și promovării invențiilor și soiurilor de plante autohtone peste hotarele țării AGEPI a elaborat un mecanism de susținere a brevetării în străinătate a invențiilor și a soiurilor de plante create în RM, reglementat prin *Regulamentul cu privire la susținerea brevetării în străinătate a invențiilor și a soiurilor de plante create în Republica Moldova*, care a fost aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.805 din 28.06.2016. Astfel, a fost asigurat accesul titularilor la mecanismul de brevetare în străinătate. Totodată, AGEPI a adus la cunoștința publicului larg informația cu referire la susținerea financiară a brevetării în străinătate, plasând pe pagina sa web informația și cererea de acordare a sprijinului financiar <http://agepi.gov.md/ro/news/noi-mecanisme-de-sustinere-brevetarii-inventiilor-si-soiurilor-de-plante-in-strainatate>.

În cadrul Programului de manifestări organizate cu prilejul EIS „*Infinvent*”, s-au desfășurat 2 ediții ale Conferinței Inovative Internaționale (2015, 2017).

Ambele ediții au fost organizate de către AGEPI cu suportul OMPI.

Ediția 2015 a fost organizată sub parteneriatul: Ministerului Economiei și Infrastructurii al Republicii Moldova, AȘM, AITT și ODIMM, având ca generic „*Inovațiile, Proprietatea Intelectuală și Dezvoltarea Economică*”.

Ediția 2017 a fost organizată și cu sprijinul proiectului UE de asistență tehnică „*Support pentru asigurarea respectării DPI în RM*”, cu genericul „*Proprietate Intelectuală - Inovații – Calitatea Vieții*”. Conferința a reunit reprezentanți ai OEB, OMPI, OSIM, Centrului de Proprietate Intelectuală din Georgia (SAKPATENTI), Oficiile de Proprietate Intelectuală din Muntenegru, Spania, Republica Cehă, Austria, Ungaria și Estonia, care și-au împărtășit experiența proprie în domeniul protecției și promovării inovațiilor ca forță motrică de dezvoltare a unei economii bazate pe cunoaștere.

La ambele evenimente au participat și reprezentanți ai instituțiilor și organizațiilor ce activează în sfera de cercetare, inovare și transfer tehnologic din Republica Moldova, inclusiv directori și specialiști din cadrul instituțiilor academice, universităților, parcurilor științifico-tehnologice și incubatoarelor inovative, specialiștilor în domeniul protecției PI, precum și ai mediului de afaceri, în special din sectorul IMM.

Obiectivul specific 1.2. Sporirea capacităților de inovare ale instituțiilor de cercetare, ale centrelor universitare și ale mediului de afaceri. Obiectivul include 2 acțiuni realizate integral.

Au fost promovate ideile inovative în mediul de afaceri din domeniul agricol și al industriei alimentare, în cadrul seminarelor organizate de Ministerul Agriculturii Dezvoltării Regionale și Mediului în comun cu instituțiile de cercetări științifice din domeniul agroalimentar. În perioada 2015-2017 au fost organizate 520 de seminare și instruite circa 9800 de persoane.

Au fost create 2 centre de excelență pentru fermieri IP „Centrul de Excelență în Horticultură și Tehnologii Agricole din Țaul” și IP „Colegiul Agricol din Țaul”.

În scopul promovării realizărilor științifice și inovative, în perioada de referință au derulat 2 ediții ale EIS „*Infinvent*” (2015, 2017), care au fost organizate de către AGEPI în parteneriat cu AȘM, AITT și CIE „Moldexpo” S.A.

În cadrul ediției 2015 au participat peste 100 de instituții din sfera științei și inovării, învățământului superior, inventatori particulari și oameni creativi din Republica Moldova, România, Lituania, Polonia, Irak și Canada, care au prezentat 410 lucrări.

Ediția 2017 a EIS „*Infinvent*” - a fost organizată cu susținerea Oficiului European de Brevete, cu participarea a cca 100 de instituții și întreprinderi, creatori și inventatori din Republica Moldova, România, Portugalia, Croația, Cehia, Coreea de Sud, Taiwan, Turcia, Maroc, Indonezia etc., care au prezentat cca 400 de invenții, produse/servicii inovative și creative, proiecte inovaționale și de inovare și de transfer tehnologic etc.

EIS „*Infinvent*” reprezintă un mediu ideal pentru întâlniri de afaceri între inventatori, cercetători și reprezentanții sectorului investițional. Este un eveniment major pentru întreaga comunitate științifică și inovațională a Republicii Moldova.

Obiectivul specific 1.3. Extinderea rolului proprietății intelectuale în promovarea comerțului și atragerea investițiilor. Protecția și utilizarea adecvată a semnelor distinctive, de origine și calitate, a designului industrial și a specialităților tradiționale garantate, include 7 acțiuni dintre care 5 au fost realizate integral și 2 acțiuni sunt în proces de realizare.

În condițiile unei economii de piață dezvoltate în care există concurență și un vădit surplus de ofertă, deosebit de importantă se prezintă asigurarea competitivității produselor moldovenești prin promovarea imaginii acestora, atât în țară, cât și peste hotare.

În scopul promovării imaginii țării pe plan internațional, a fost continuată implementarea Strategiei de comunicare a brandului de țară, care are ca obiectiv de bază atragerea investițiilor străine directe, promovarea produselor și serviciilor autohtone, inclusiv a brandurilor naționale „*Moldova*”, „*Invest in Moldova*”, „*Made in Moldova*”, „*Wine of Moldova*”. În acest context, s-a contribuit la participarea întreprinderilor autohtone la expozițiile și târgurile internaționale de turism, de vinificație, industriale, alimentare, etc. În scopul poziționării RM ca un producător de vinuri de calitate în UE și creșterea exporturilor de produse au fost organizate diverse activități destinate degustării vinurilor, cât și participări la expoziții naționale și internaționale din sistemul vinicol. Totodată, MAEIE a contribuit la promovarea diverselor campanii naționale, precum promovarea confecțiilor și accesoriilor moldovenești parte a proiectelor „*Din Inimă*”, „*Mărțișor*”, „*Târgul de Crăciun*”, „*Wine of Moldova*”, „*Be Our Guest*” etc.

În scopul dezvoltării sistemului IG, DO și STG, implementării recomandărilor *Studiului privind căile de îmbunătățire a protecției și promovării IG, DO și STG* elaborat la prima etapă de implementare a Strategiei, a fost modificat și completat cadrul normativ în acest domeniu, în special Legea nr.66-XVI din 27 martie 2008 privind protecția indicațiilor geografice, denumirilor de origine și specialităților tradiționale garantate în scopul de a facilita procedurile de înregistrare a IG, DO, STG.

În vederea stimulării protecției și utilizării semnelor distinctive, cât și valorificării acestora au fost realizate o serie de măsuri, dintre care menționăm: adoptarea și semnarea Actului de la Geneva a Aranjamentului de la Lisabona privind protecția denumirilor de origine și indicațiilor geografice (2015, 2016), care a adus o serie de îmbunătățiri semnificative deschizând calea spre protecția IG prin acest Aranjament; acordarea asistenței producătorilor produselor cu IG și DO în vederea creării asociațiilor de producători agricoli, precum și perfectării documentelor pentru asigurarea protecției IG, DO autohtone în spațiul comunitar în baza Acordului RM-UE; promovarea produselor tradiționale autohtone cu IG sau cu potențial de a fi înregistrate ca produse cu IG (brânzeturi, miere, nuci, vinuri, etc.) în cadrul manifestațiilor organizate de Ziua Europei la Chișinău, precum și în cadrul evenimentului festiv dedicat Zilei Independenței Republicii Moldova, aniversării a 25-a de la stabilirea relațiilor diplomatice cu Elveția, precum și celor 25 ani de la aderarea Republicii Moldova la Organizația Națiunilor Unite, organizat în incinta OMPI la Geneva, la 1 septembrie 2016, de către Reprezentanța Permanentă a Republicii Moldova pe lângă Oficiul ONU, OMC și alte organizații internaționale cu sediul la Geneva, Elveția, cu participarea AGEPI.

Sistemul național de protecție a IG a fost promovat în cadrul a 5 simpozioane internaționale, organizate de OMPI cu oficiile naționale de PI, la care au participat reprezentanții AGEPI pe parcursul anilor 2016-2017 (Georgia, China, Franța, Turcia).

În scopul perfecționării mecanismului de protecție a indicațiilor geografice au fost studiate cele mai bune practici din statele-membre ale UE privind identificarea, înregistrarea și promovarea indicațiilor geografice. A fost studiată experiența Elveției, Georgiei, României, Italiei, Austriei, etc.

Au fost întreprinse și o serie de evenimente de promovare.

Pentru asigurarea unui mediu favorabil protecției și utilizării adecvate a semnelor distinctive, de origine și calitate, a designului industrial și a STG, AGEPI va continua să întreprindă măsurile necesare creșterii gradului de conștientizare a importanței semnelor distinctive/de calitate și garanție, a designului industrial în rândurile consumatorilor și alături de alte instituții va promova produsele moldovenești la diverse evenimente de rezonanță.

Acțiunile cu stadiul *În proces de realizare* sunt nominalizate mai jos și se regăsesc în Planul de acțiuni pentru etapa următoare.

Acțiunea 1.3.2. *Crearea de către fiecare instituție pe domeniul său de reglementare a mecanismelor clare ce urmează a fi utilizate de către potențialii beneficiari pentru a asigura protecția indicațiilor geografice, denumirilor de origine sau specialităților tradiționale garantate (sub formă de ghiduri, instrucțiuni, ordine etc.).* Termenul de realizare - 2015-2016. Autoritățile responsabile pentru realizarea acestei acțiuni sunt MADRM, MECC, MSMPS (Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale).

Mecanismul despre care se vorbește în acțiune a fost creat și se utilizează cu succes numai în domeniul vitivinicol. Chiar dacă termenii de realizare a acestei acțiuni sunt depășiți și constituie anii 2015-2016, acțiunea se afla la stadiul de realizare. Deși în Republica Moldova există cadrul normativ în domeniul protecției IG, DO, STG, autoritățile care stabilesc politicile conform domeniilor lor de competență trebuie să asigure producătorilor interesați funcționalitatea acestui cadru legal prin mecanisme și proceduri clare aplicate pe tot lanțul producerii produselor cu IG, DO sau care constituie STG. Corespunzător, scopul acțiunii este crearea cadrului normativ regulatoriu intern pentru alte domenii de referință, din care considerente este necesară implicarea tuturor autorităților competente.

AGEPI, în calitatea sa de oficiu național în domeniul protecției PI și unica autoritate care acordă pe teritoriul Republicii Moldova protecție juridică IG, DO și STG în condițiile legii a oferit autorităților competente suportul consultativ necesar. Acțiunea se regăsește în *Planul de acțiuni pentru anii 2018-2020*.

Acțiunea 1.3.2. *Modificarea Hotărârii Guvernului nr.644 din 19 iulie 2010 „Cu privire la desemnarea autorităților competente abilitate cu atribuții și responsabilități referitoare la produsele cu denumiri de origine și indicații geografice și la specialitățile tradiționale garantate și a autorităților competente responsabile de controalele oficiale privind conformitatea acestor produse”.* Termenul de realizare - 2015. Responsabilul de bază: MADRM.

Stabilirea în Republica Moldova a cadrului instituțional necesar producerii și punerii pe piață a produselor cu IG protejate, DO protejate și a STG constituie o prioritate stringentă pentru soluționarea deficiențelor sistemului național de protecție a IG, DO și a STG, cauzate de lipsa unor organisme sau instituții de verificare (certificare) a conformității produselor cu IG, DO și STG. În acest sens, AGEPI a demarat inițiativa de modificare a Hotărârii Guvernului nr. 644 din 19 iulie 2010, solicitând autorităților competente abilitate cu atribuții și responsabilități în domeniu (MADRM, Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale și MECC) propunerile corespunzătoare cu referire la subiectul vizat. De asemenea, au fost organizate un șir de întreveneri cu reprezentanții autorităților implicate în vederea identificării posibilelor soluții care ar contribui la instituirea acestui sistem de control oficial.

Totodată, în contextul reformei administrației publice, realizarea acestei acțiuni a fost suspendată temporar, urmând a fi finalizată odată cu intrarea în vigoare a reformei menționate și optimizarea structurilor guvernamentale, ceea ce a determinat includerea acesteia în următoarea etapă de realizare a Strategiei, conform proiectului *Planului de acțiuni pentru anii 2018-2020*.

Obiectivul specific 1.4. *Sporirea rolului dreptului de autor și al drepturilor conexe în dezvoltarea culturii, industriilor creative și tehnologiilor informaționale.* Acest obiectiv include 3 acțiuni realizate integral.

Pe parcursul anilor 2015-2017 au fost realizate o serie de acțiuni care au avut drept scop sporirea rolului dreptului de autor și al drepturilor conexe la dezvoltarea tehnologiilor informaționale și a culturii, inclusiv a industriilor culturale, printre care:

În perioada de referință, cu suportul OMPI, a fost realizat și publicat în revista OMPI *Industria Creative*, Ediția nr. 9, *Studiul privind impactul industriilor creative asupra dezvoltării*

economiei naționale a Republicii Moldova, care poate fi accesat on-line la adresa: http://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo_pub_1045.pdf.

Pentru a asigura transparența privind activitatea organizațiilor de gestiune colectivă și informarea persoanelor interesate privind activitatea acestora, activitatea AGEPI în domeniul monitorizării organizațiilor de gestiune colectivă a fost mediatizată pe pagina web www.agepi.gov.md. Totodată, permanent a fost plasată informația privind activitatea organizațiilor de gestiune colectivă, fiind actualizate listele membrilor, lista organizațiilor străine cu care sunt încheiate acorduri de colaborare și de reprezentare reciprocă, au fost plasate comunicate/anunțuri/articole informative, precum și Deciziile Comisiei de Avizare și Actele Comisiei de Control, astfel încât toate persoanele interesate: autori, titulari, utilizatori, autorități, instanțe de judecată, să poată accesa informația solicitată.

În perioada de raportare, au fost realizate acțiuni în scopul perfecționării sistemului de gestiune colectivă a drepturilor patrimoniale în Republica Moldova, în special a modului de colectare/distribuire a remunerației și asigurării transparenței activității organizațiilor de gestiune colectivă (OGC), prin elaborarea unui proiect de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative (*Legea nr. 139 din 02.07.2010 privind dreptul de autor și drepturile conexe și Legea nr. 114 din 03.07.2014 cu privire la Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală*), ce a presupus transpunerea mai multor prevederi ale *Directivelor comunitare*. Totodată, modificările vor stabili clar acțiunile ce constituie încălcarea a dreptului de autor și a drepturilor conexe prin intermediul rețelelor de calculatoare, precum și acțiunile/inacțiunile furnizorului de servicii pasibile de răspundere. Proiectul de act legislativ se află la etapa de coordonare cu autoritățile și instituțiile interesate.

Obiectivul specific 1.5. Modernizarea instrumentelor de valorificare și promovare a proprietății intelectuale, conține 4 acțiuni dintre care 3 - executate integral și 1 - în proces de realizare.

Instrumentele de valorificare și promovare a PI se modernizează în permanență utilizându-se cele mai noi metode.

În perioada de raportare au fost elaborate și publicate 3 *Rapoarte de monitorizarea a pieței obiectelor de proprietate industrială (pentru anii 2015, 2016, 2017)*.

A fost asigurată mediatizarea organizării și desfășurării concursurilor de susținere și promovare a creativității și inovării (Concursul Național „*Cel mai bun elev inovator*”; Concursul economic „*Azi student, mâine antreprenor*”; Gala Ideilor de Afaceri, „*Topul inovațiilor*”, etc.), cât și a EIS „*Infinvent*” prin intermediul mijloacelor mass-media, radioului, televiziunilor, paginilor web AGEPI, AȘM, AITT, paginilor facebook etc.

Invențiile autohtone brevetate, cât și rezultatele științifice ale instituțiilor din sfera științei și inovării și învățământului superior din republică au fost promovate în cadrul a **25 expoziții** (7/9/9) internaționale de invenții, produse și tehnologii noi de peste hotare (România, Germania, Croația, Polonia, Germania, Elveția, Belgia, Turcia, Federația Rusă), fiind expuse 667 de lucrări (196/292/179) și a **2 expoziții** internaționale desfășurate la Chișinău – 810 lucrări (410/400).

Acțiunea în proces de realizare este: **Acțiunea 1.5.4. Perfecționarea mecanismului de acumulare și distribuire a remunerației pentru valorificarea obiectelor dreptului de autor și drepturilor conexe**. Acțiunea are caracter permanent, responsabilul pentru realizare este AGEPI.

În anul 2017 a fost elaborat proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, prin care se propun modificări inclusiv la *Legea nr. 139 din 02.07.2010 privind dreptul de autor și drepturile conexe*, ce reglementează mecanismul de acumulare, repartizare și achitare a remunerației, asigurându-se o maximă transparență a acestui proces. Proiectul de act legislativ se află la etapa de coordonare cu autoritățile și instituțiile interesate. Acțiunea a fost inclusă în Planul de acțiuni pentru anii 2018-2020 privind implementarea SNPI.

Obiectivul specific 1.6. Încurajarea utilizării proprietății intelectuale de către întreprinderile mici și mijlocii. Obiectivul specific include 4 acțiuni executate integral.

Încurajarea tranziției IMM-urilor la calea inovațională a creșterii economice a devenit, la etapa actuală, un imperativ al timpului. Implementarea inovațiilor a devenit un factor determinant al creșterii economice, iar crearea și valorificarea PI este bazată pe potențialul de inovare a IMM.

Accesul IMM la informațiile privind protecția PI, se asigură prin acordarea serviciului de prediagnoză a PI care se prestează în scopul familiarizării IMM-urilor cu modalitățile optime de utilizare a potențialului intelectual al acestora. Astfel, pe parcursul anilor 2015-2017 au fost prestate servicii de prediagnoză cu elaborarea rapoartelor pentru 18 întreprinderi.

În perioada de raport AGEPI a organizat și a participat cu comunicări la **74 de evenimente** (*seminare, mese rotunde, ateliere, concursuri*) în cadrul cărora au fost școlarizate **4597 de persoane din sectorul IMM** în domeniul PI și au fost diseminate **10280 ex. de publicații** (*pliante, broșuri*).

În anul 2016 au fost finalizate cu succes două proiecte de asistență tehnică: *Studiul privind impactul economic al Industriilor Creative în Republica Moldova*, elaborat cu suportul OMPI și Proiectul TEMPUS TecTNet „*Rețeaua de Transfer Tehnologic*”, printre rezultatele acestuia fiind crearea centrelor de transfer tehnologic în cadrul a 4 universități din RM: USM, UTM, UnASM și Universitatea A. Russo din Bălți

În același an au fost lansate 2 proiecte de asistență ale UE, care urmează a fi implementate în următorii ani (2018-2019) și vor contribui la consolidarea sistemului național de PI: *Proiectul VIP4SME „Valoarea PI pentru IMM”*, din cadrul Programului Orizont 2020 și *Proiectul de asistență tehnică al UE „Suport pentru asigurarea respectării DPI în Republica Moldova”*.

Menționăm că la organizarea evenimentelor de instruire a reprezentanților IMM-urilor s-a beneficiat de suportul și participarea experților internaționali în cadrul Programului UE de asistență tehnică „*Suport pentru asigurarea respectării drepturilor de PI în Republica Moldova*”, al OMPI, precum și de asistența CCI a RM, ODIMM, Asociației ANTiM, Rețelei Globale a Antreprenorialului din Moldova (GEN Moldova). În anul 2017, în cadrul proiectului „*Value Intellectual Property for SMEs*” (VIP4SME) ODIMM a organizat 2 evenimente de informare a antreprenorilor privind rolul și importanța proprietății intelectuale. Cu suportul aceluiași proiect au fost organizate 3 zile de informare a IMM-urilor (incubatoarele de afaceri din Taraclia, Ștefan Vodă și Nisporeni; un seminar de instruire în domeniul PI la Incubatorul de Afaceri din Soroca; 12 vizite de consultanță și acțiuni de suport la IMM-uri. .

În comun cu CCI și filialele ei din teritoriu, AGEPI a organizat evenimente de școlarizare a agenților economici în domeniul PI în raioanele din republică: Edineț, Soroca, Ungheni, Hâncești, Cahul, Orhei, Comrat, Râbnița, Călărași, Căușeni, mun. Bălți și mun. Chișinău.

În cadrul evenimentelor de informare desfășurate au fost acordate consultații cu scopul facilitării accesului IMM-urilor privind utilizarea informației de brevet și a inovațiilor deschise. Astfel, în perioada de raportare a fost elaborată o nouă aplicație referitoare la invenții, inventatori și invențiile brevetate în RM pe cale națională și internațională – *Panorama de Breve*. Panorama este un instrument de prelucrare a informației cuprinse în Baza de Date Națională „Invenții”, care vine să scoată în evidență atât informația de brevet la nivel național, cât și anumite date statistice de interes socio-economic. Aplicația este destinată inventatorilor, solicitanților de brevet, mandatarilor autorizați, persoanelor din mediul de cercetare-dezvoltare, mediul de afaceri, autorități publice, mass-media, etc. Scopul acestei aplicații este asigurarea transparenței și accesului liber la informațiile de interes general în domeniul PI.

OBIECTIVUL GENERAL 2. Perfectionarea continuă a cadrului normativ național din domeniul proprietății intelectuale, inclusiv prin armonizarea lui cu legislația și practica comunitară și cu acordurile internaționale la care Republica Moldova este parte include 2 obiective specifice și 9 acțiuni, dintre care 6 (67%) acțiuni executate integral și 3 (33%) acțiuni în proces de realizare.

Obiectivul specific 2.1. Continuarea procesului de perfecționare și armonizare a legislației în domeniul proprietății intelectuale, conține 6 acțiuni dintre care **3 realizate integral** și 3 în proces de realizare.

Un sistem de PI eficient și echitabil constituie un instrument important de dezvoltare economică și de progres social și cultural. Din aceste considerente cadrul normativ național ce reglementează acest domeniu se află în continuă perfecționare pentru a corespunde în totalitate rigorilor și standardelor internaționale, și pentru a fi capabil să asigure buna funcționare a mecanismelor de protecție oferite solicitanților și titularilor DPI.

În a acest sens, în perioada de referință, au fost elaborate și adoptate/aprobate:

- Legea nr. 160 din 30.07.2015 pentru modificarea și completarea Legii nr.50-XVI din 7 martie 2008 privind protecția invențiilor, în vederea implementării sistemului de validare a brevetelor europene, urmare semnării Acordului dintre Guvernul Republicii Moldova și Organizația Europeană de Brevete privind validarea brevetelor europene (Acord de validare), încheiat la München la 16 octombrie 2013;

- Legea nr. 162 din 30.07.2015 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (Legea nr.38-XVI din 29 februarie 2008 privind protecția mărcilor, Legea nr.161-XVI din 12 iulie 2007 privind protecția desenelor și modelelor industriale și Legea nr.39-XVI din 29 februarie 2008 privind protecția soiurilor de plante, Legea taxei de stat nr.1216-XII din 3 decembrie 1992);

- Legea nr. 97 din 13.05.2016 pentru modificarea și completarea Legii nr.66-XVI din 27 martie 2008 privind protecția indicațiilor geografice, denumirilor de origine și specialităților tradiționale garantate;

- Hotărârea Guvernului nr. 406 din 06.06.2017 pentru modificarea și completarea Regulamentului privind procedura de depunere și examinare a cererii de brevet de invenție și de eliberare a brevetului;

- Hotărârea Guvernului nr. 353 din 30.05.2017 pentru aprobarea modificărilor și completărilor ce se operează în unele hotărâri ale Guvernului (Hotărârea „Pentru aprobarea Regulamentului privind procedura de depunere, examinare și înregistrare a desenelor și modelelor industriale și Hotărârea Guvernului nr.295 din 16 aprilie 2009 pentru aprobarea Regulamentului privind procedurile de depunere și examinare a cererii, de acordare și de menținere în vigoare a brevetului pentru soi de plantă);

- Hotărârea Guvernului nr. 456 din 21.06.2017 pentru modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr.610 din 5 iulie 2010 pentru aprobarea Regulamentului privind procedura de depunere, examinare și înregistrare a indicațiilor geografice, a denumirilor de origine și a specialităților tradiționale garantate.

În ceea ce privește gestiunea colectivă a dreptului de autor și drepturilor conexe, a fost elaborat proiectul legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative (pe segmentul dreptului de autor și drepturilor conexe), ce are drept scop consolidarea activității organizațiilor de gestiune colectivă, precum și asigurarea unei transparențe în procesul de colectare, repartizare și achitare a remunerației de autor. Prin proiectul prenotat se propun un șir de prevederi complexe și detaliate ce țin de sistemul de gestiune colectivă armonizate cu Directiva 2014/26/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014 privind gestiunea colectivă a drepturilor de autor și a drepturilor conexe și acordarea de licențe multiteritoriale pentru drepturile asupra operelor muzicale pentru utilizare online pe piața internă, respectiv, capitolul ce ține de gestiunea colectivă din Legea nr. 139 din 02.07.2010 privind dreptul de autor și drepturile conexe se propune să fie expus într-o nouă redacție. Suplimentar, prin proiectul de lege prenotat se propune inclusiv revizuirea mecanismului aplicabil pentru asigurarea respectării drepturilor, conform art.66 din Legea nr.139 din 2 iulie 2010 privind dreptul de autor și drepturile conexe, fiind transpuse în acest context prevederile Directivei 2000/31/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 8 iunie 2000 privind anumite aspecte juridice ale serviciilor societății informaționale (directiva privind comerțul electronic), în special ale comerțului electronic, pe piața internă (Directiva 2000/31/CE).

Acțiunile în proces de realizare sunt următoarele:

Acțiunea 2.1.3. Elaborarea Regulamentului privind gestiunea colectivă a dreptului de autor și a drepturilor conexe. Termenul de realizare - 2015. Autoritatea responsabilă: AGEPI.

În anul 2017 prevederile ce țin de proiectul *Regulamentului privind gestiunea colectivă a dreptului de autor și a drepturilor conexe* se regăsesc în proiectul Legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative (*Legea nr. 139 din 02.07.2010 privind dreptul de autor și drepturile conexe*). În prezent, proiectul legii se află la etapa de coordonare cu autoritățile și instituțiile interesate.

În rezultatul adoptării amendamentelor propuse la *Legea nr. 139 din 02.07.2010 privind dreptul de autor și drepturile conexe*, a decăzut necesitatea aprobării *Regulamentului privind gestiunea colectivă a dreptului de autor și a drepturilor conexe*.

Acțiunea 2.1.4. *Crearea unui mecanism aplicabil pentru asigurarea respectării drepturilor, conform art.66 din [Legea nr.139 din 2 iulie 2010](#) privind dreptul de autor și drepturile conexe, ținând cont și de posibilitățile tehnice, pentru a nu fi prejudiciate drepturile nici uneia din părți.* Termenul de executare – 2016. Autoritățile responsabile: MAI; AGEPI.

Prin proiectul Legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative (Legea nr. 139 din 02.07.2010 privind dreptul de autor și drepturile conexe) au fost propuse amendamente la art. 66 ajustat la prevederile Directivei 2000/31/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 8 iunie 2000 privind anumite aspecte juridice ale serviciilor societății informaționale (directiva privind comerțul electronic), în special ale comerțului electronic, pe piața internă.

Acțiunea 2.1.5. *Crearea cadrului normativ privind facilitarea digitizării și difuzării operelor și a altor obiecte protejate de dreptul de autor și drepturile conexe, intrate în domeniul public (colecții ale bibliotecilor, instituțiilor de învățământ, muzeelor, arhivelor, organizațiilor de difuziune).* Termenul de realizare: 2015-2017. Autoritățile responsabile: AGEPI; Ministerul Culturii. Potrivit art. 33 din *Legea nr. 160 din 20.07.2017 cu privire la biblioteci*, bibliotecile publice pot constitui biblioteci și colecții digitale prin transferarea în format electronic a documentelor pe care le au în posesie și fac parte din domeniul public, precum și prin achiziționarea documentelor electronice. Biblioteca Națională a Republicii Moldova constituie Biblioteca Națională Digitală „Moldavica”, care include documente ce fac parte din patrimoniul cultural național mobil, deținute de biblioteci, muzee și arhive. Reieșind din limitele competențelor funcționale, AGEPI a acordat suportul metodologic MECC la etapa de elaborare a Legii prenotate.

Obiectivul specific 2.2. *Promovarea intereselor Republicii Moldova în procesul de elaborare a normelor de drept internațional în domeniul proprietății intelectuale în cadrul organizațiilor internaționale și regionale.* Acest obiectiv include 3 acțiuni care au fost realizate integral.

Interesele Republicii Moldova în cadrul parteneriatelor stabilite cu OMPI, alte organizații internaționale și naționale regionale, precum: UPOV, EUIPO, OEB; oficiile de PI din străinătate (România, Georgia, Azerbaidjan, Muntenegru, Cehia, Israel, Belarus, Ucraina etc.), etc. sunt reprezentate de AGEPI, care promovează în mod constant în cadrul acestor organizații interesele și imaginea statului în domeniul PI, participând activ la evenimentele și inițiativele lansate.

În perioada de raportare, delegația RM condusă de Directorul general AGEPI, a reprezentat interesele Republicii Moldova în cadrul a 3 serii de Reuniuni ale statelor membre ale OMPI (sesiunile 54-56) care au avut loc la Geneva în perioada 2015-2017, în cadrul cărora au fost prezentate declarații de țară și pozițiile pe subiectele discutate în cadrul sesiunilor OMPI.

Menționăm că la 11 aprilie 2015 AGEPI, a semnat, din numele RM, Actul de la Geneva al Aranjamentului de la Lisabona privind înregistrarea internațională a DO și a IG, adoptat la 20 mai 2015. Semnarea acestui act facilitează înregistrarea internațională a IG. AGEPI, în calitate de instituție publică responsabilă de promovarea intereselor RM în cadrul organizațiilor internaționale în domeniu, are drept obiectiv prioritar integrarea sistemului național de PI în cel internațional și european.

De asemenea, reprezentanții Republicii Moldova au participat la 38 de evenimente (Comitete permanente, Grupuri de lucru, conferințe, sesiuni) privind dreptul brevetelor, mărcilor, DMI, IG, soiurilor de plante, dreptul de autor și drepturi conexe, organizate de OMPI, UPOV, respectiv: în anul 2015 participând la 10 evenimente; 2016 – 19 evenimente; 2017 – 9 evenimente.

În anul 2015, în contextul lucrărilor Sesiunii a 10-a a Comitetului Consultativ pentru respectarea DPI, delegația RM, reprezentată de către AGEPI, a participat cu un stand informativ la *lucrările Expoziției OMPI de campanii publice de sensibilizare a societății, în special a tinerei generații, axate pe respectarea PI*, prezentând la stand materiale referitoare la Campania de sensibilizare a elevilor claselor liceale (15-18 ani) din Chișinău, desfășurată pe parcursul anului 2014, în cooperare cu MECC și Direcția Generală Educație, Tineret și Sport a mun. Chișinău, sloganul campaniei fiind „STOP pirateria și contrafacerea”.

AGEPI a elaborat și prezentat MAEIE rapoarte anuale și semestriale privind implementarea tratatelor internaționale la care RM este parte (conform p.14 al Regulamentului privind mecanismul de încheiere a tratatelor internaționale, aprobat prin HG nr. 120 din 12.02.2001).

În anul 2017, Republica Moldova a obținut calitatea de membru al Comitetului de Coordonare al OMPI și al Comitetului Executiv al Uniunii de la Berna pentru perioada 2017-2019, precum și a deținut funcția de vicepreședinte al: Adunării Generale a Uniunii Internaționale pentru protecția operelor literare și artistice de la Berna; Comitetului permanent al OMPI pentru proprietatea intelectuală și dezvoltare; Comitetului permanent al OMPI privind dreptul mărcilor, desenelor și modelelor industriale.

Tradițional, în cadrul fiecărei runde de reuniuni anuale a OMPI, precum și a comitetelor permanente, delegația Republicii Moldova participă activ la ședințele Grupului Regional al Țărilor Europei Centrale și Statelor Baltice la care este parte, menționând, prioritățile RM în domeniul consolidării sistemului național de protecție, dezvoltării inovaționale a țării, ultimele evoluții normative.

O prioritate strategică de dezvoltare a sistemului național de brevete o constituie integrarea lui în sistemul european de PI. În acest sens, în perioada de raport s-au întreprins măsuri pentru implementarea prevederilor **Acordului dintre Guvernul RM și OEB** privind validarea brevetelor europene pe teritoriul RM, care a intrat în vigoare la 1 noiembrie 2015.

La 10 iulie 2017 a fost semnat un **Memorandum de cooperare dintre AGEPI și EUIPO** în domeniul proprietății intelectuale, care va facilita consolidarea sistemului național de PI, accesul la informația din domeniul mărcii și designului comunitar, la programele de asistență ale EUIPO. În cadrul acestui Memorandum, cu asistența specialiștilor EUIPO, AGEPI a reușit integrarea bazelor de date naționale Mărci și Design Industrial în BD TMView și DesignView, gestionate de EUIPO.

În perioada de raportare Republica Moldova a asigurat reprezentarea intereselor producătorilor autohtoni în cadrul a 3 ședințe a **Subcomitetului mixt instituit prin Acordul dintre Uniunea Europeană și Republica Moldova privind protecția indicațiilor geografice pentru produsele agricole și alimentare**, instituit în conformitate cu Articolul 306 al Acordului de Asociere între RM și UE.

În scopul sporirii nivelului de cunoaștere de către solicitanții autohtoni a sistemelor internaționale de protecție a PI, în perioada de raportare, specialiștii AGEPI au diseminat informații relevante și au acordat consultații în cadrul a 38 (13/12/13) expoziții internaționale de la CIE „Moldexpo” S.A. și 4 expoziții (3/1/0) în teritoriu (Bălți și Soroca), la care AGEPI a participat pe parcursul anilor 2015-2017. De asemenea, pe pagina web a AGEPI este plasată informația respectivă în scopul familiarizării titularilor cu modalitățile de protecție internațională a OPI.

Urmare consultațiilor acordate, în perioada anilor 2015-2017 solicitanții naționali au depus **281 cereri de protecție a OPI** peste hotare.

Astfel, reprezentarea intereselor Republicii Moldova în domeniul PI în cadrul organismelor internaționale și regionale reprezintă o oportunitate de promovare a intereselor naționale în procesul de elaborare a normelor juridice referitoare la problemele vizate.

OBIECTIVUL GENERAL 3. Dezvoltarea și modernizarea sistemului național de proprietate intelectuală, sporirea transparenței și coerenței. Obiectivul include 6 acțiuni, dintre care **5 (83%) au fost realizate integral** și o acțiune (17%) este în proces de realizare.

Eficiențizarea funcționării sistemului național de proprietate intelectuală a fost atinsă prin sporirea gradului de protecție a OPI, sporirea nivelului de cooperare între instituții, dezvoltarea profesională a cadrelor din domeniu, modificarea cadrului normativ prin preluarea și aplicarea celor mai bune practici europene și internaționale de protecție a OPI și asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală la nivel internațional, în special preluarea experienței țărilor dezvoltate economic, în care PI este un factor important al creșterii competitivității și bunăstării, dezvoltarea unei infrastructuri adecvate, care cuprinde un ansamblu de elemente precum aspectele organizaționale, informaționale și de consulting a activităților de elaborare și valorificare a PI.

Analizând și identificând practicile altor state în domeniul PI au fost elaborate și aprobate o serie de acte normative, precum și inițiate diverse proiecte de acte normative, enumerate în rapoartele pentru anii 2015-2017. În cadrul proiectului UE de asistență tehnică „*Support pentru respectarea drepturilor de PI în Republica Moldova*” a fost examinată practica europeană în domeniul respectării DPI și a fost oferit suport la elaborarea proiectului *Codului de etică și de*

conduită a mandatarilor autorizați. Proiectul Codului a fost discutat în cadrul a două ședințe organizate cu participarea mandatarilor autorizați din RM.

În scopul sporirii gradului de cunoaștere a avantajelor sistemului de protecție a indicațiilor geografice MADRM a acordat asistență în crearea a 11 asociații de producători din domeniul agroalimentar și vitivinicol (*Acțiunea 3.2.*). Agenția Națională de Dezvoltare Rurală a organizat și desfășurat 77 de seminare în sectoarele: legumicol, pomicol și viticol. Oficiul Național al Viei și Vinului pe parcursul a 3 ani a organizat 31 de evenimente (seminare, mese rotunde, concursuri, degustări etc.), cu participarea a circa 840 de persoane.

Pentru a moderniza și a dezvolta sistemul național de PI, a spori transparența și coerența lui, aceasta fiind un proces continuu, prin eforturile conjugate ale tuturor actorilor au fost întreprinse următoarele acțiuni:

- A fost creat și se dezvoltă continuu Sistemul național de protecție a IG, DO și STG (*Acțiunea 3.4.*) prin conjugarea eforturilor instituțiilor abilitate, în cooperare cu experții proiectul UE de asistență tehnică „*Support pentru asigurarea respectării DPI în Republica Moldova*”. La acest capitol au fost organizate diverse activități în vederea inventarierii produselor ce pot fi promovate sub IG, DO sau în calitate de STG; au fost elaborate 3 studii sectoriale (miere, nuci, pomușoare) și un studiu regional; identificate circa 60 de potențiale produse cu IG, DO sau STG.

- Totodată, au fost desfășurate un șir de activități de informare și instruire în domeniul protecției IG: seminare de instruire, mese rotunde, conferințe, întâlniri de lucru cu reprezentanții MADRM, MOLDAC, SV, APCSP, ONVV. Activitățile au fost axate pe familiarizarea producătorilor și agenților economici cu beneficiile sistemului național și internațional de protecție a IG, DO și STG. Au fost organizate vizite de studii cu asistența tehnică a OMPI în diferite țări în scopul preluării celor mai bune practici europene din domeniul privind dezvoltarea Sistemului național de protecție și respectare a DPI, armonizării cu cel european (România, Republica Cehă, Austria, Coreea);

- Au fost aprobate Planurile de acțiuni comune AGEPI-OEB pentru anii 2014-2015, 2016-2017 și executate măsuri privind realizarea acestora, inclusiv cu privire la examinarea nivelului de compatibilitate a sistemului național de protecție a brevetelor cu sistemul european și pregătirea pentru implementarea sistemului de validare a brevetelor europene pe teritoriul RM;

- Experții AGEPI au participat la diferite evenimente (seminare, conferințe) organizate de OEB ce țin de instruire și dezvoltare în domeniul brevetelor (5-6 anual), care au avut drept rezultat modificări ale cadrului legislativ;

- În vederea implementării unui mecanism de colectare, procesare și diseminare a datelor privind respectarea DPI au fost realizate următoarele acțiuni: în luna noiembrie 2016 a fost lansat proiectul UE de asistență tehnică „*Support pentru asigurarea respectării DPI în Republica Moldova*”, implementat de consorțiul Archidata SRL, obiectivele principale ale căruia sunt dedicate creării mecanismului de schimb de date între autoritățile publice cu responsabilități în domeniul respectării DPI (AGEPI, SV, MAI, Procuratura Generală); a fost consolidată activitatea Observatorului respectării DPI din cadrul AGEPI, în componență căruia participă reprezentanții autorităților publice cu responsabilități în domeniul respectării DPI; anual, se elaborează și se publică *Raportul național privind respectarea drepturilor de proprietate intelectuală în Republica Moldova*, care poate fi accesat pe site-ul Observatorului respectării DPI din cadrul AGEPI (<http://observatorpi.md/studii-rapoarte/raport-național/>) și pe adresa www.stoppirateria.md.

În scopul perfecționării activității corpului de mandatar autorizați, sporirii calității serviciilor prestate de acestea, AGEPI în permanență acordă asistență prin organizarea ședințelor semestriale întru familiarizarea mandatarilor cu noile practici de peste hotare, instruirea cu referire la modalitățile de depunere a cererilor (metoda on-line).

O prioritate a AGEPI în perioada de referință a fost activitatea organizațiilor de gestiune colectivă a dreptului de autor și drepturilor conexe (OGC), având în vedere faptul că una din problemele acute cu care se confruntă în prezent domeniul PI este lipsa transparenței în activitatea OGC-urilor și necesitatea consolidării managementului OGC. În scopul creării condițiilor pentru funcționarea eficientă a OGC-urilor, în permanență se organizează ședințe cu participarea acestora în cadrul cărora se pun în discuție problemele și căile de depășire a lor. Totodată, anual AGEPI efectuează controale asupra activității OGC.

În scopul preluării celor mai bune practici europene în domeniul protecției soiurilor de plante conform sistemului sui generis și Convenției UPOV, în anul 2015, la Chișinău a avut loc seminarul național cu genericul „Protecția soiurilor de plante și asigurarea respectării drepturilor amelioratorilor” cu participarea conducerii Oficiului Comunitar pentru Soiurile de Plante și UPOV, a experților din Polonia, România și Franța, precum și a amelioratorilor din RM.

Necesitatea realizării angajamentelor Republicii Moldova asumate prin semnarea Acordului de Asociere RM-UE (AA), în partea ce ține de crearea sistemului pentru garantarea confidențialității, nedivulgării și nefolosirii datelor prezentate în scopul obținerii unei autorizații de introducere pe piață a unui medicament (art. 315 din AA), au fost realizate prin adoptarea *Legii nr.24 din 23.02.2018 pentru modificarea și completarea unor acte legislative* și anume Legea nr. 1456/1993 cu privire la activitatea farmaceutică și Legea 1409/1997 cu privire la medicamente, amendate în sensul armonizării acestora la prevederile Directivei 2001/83/CE Parlamentului European și a Consiliului din 6 noiembrie 2001 de instituire a unui cod comunitar cu privire la medicamentele de uz uman în scopul protecției și asigurării confidențialității datelor în cadrul procedurilor de expertiză, omologare și înregistrare a produselor farmaceutice, ce conțin compuși chimici noi.

Acțiunea 3.6. *Elaborarea și implementarea unui Program național de combatere a contrafacerii și a pirateriei* este în proces de realizare. Termenul de realizare - 2017. Autoritatea responsabilă: AGEPI. Programul național urmează a fi elaborat după modernizarea cadrului regulativ în domeniul luptei cu contrafacerea și pirateria, care la moment se desfășoară cu asistența experților europeni în cadrul proiectului UE de asistență tehnică „Suport pentru asigurarea respectării DPI în Republica Moldova”.

OBIECTIVUL GENERAL 4. Consolidarea capacităților instituționale ale organelor abilitate cu funcții și responsabilități privind protecția și asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală, dezvoltarea unei infrastructuri eficiente de prevenire și combatere a fenomenelor contrafacerii și pirateriei. Obiectivul general include 3 obiective specifice divizate în 20 de acțiuni, dintre care 18 (90%) realizate integral și 2 (10%) acțiuni în proces de realizare.

Obiectivul specific 4.1. *Coordonarea activităților diverselor autorități publice implicate în protecția drepturilor de proprietate intelectuală prin intermediul unei conduceri strategice.* Obiectivul include o acțiune. Este realizată integral.

Rolul de bază în coordonarea și interacțiunea autorităților administrative centrale, ministerelor altor instituții investite cu funcții și responsabilități privind protecția și asigurarea respectării DPI în activitățile orientate spre dezvoltarea sistemului național de PI, combaterea și prevenirea încălcărilor DPI, lupta cu contrafacerea și pirateria îi revine Comisiei naționale pentru proprietatea intelectuală, creată prin Hotărârea Guvernului nr. 489 din 29.03.2008.

În cadrul ședințelor anuale organizate au fost abordate problemele stringente ale sistemului de proprietate intelectuală, o atenție sporită fiind acordată examinării și aprobării rapoartelor de monitorizare anuale consolidate referitoare la realizarea *Planului de acțiuni pentru anii 2015-2017*. Totodată, în cadrul ședințelor fost făcute mai multe recomandări autorităților și instituțiilor publice, în special:

- în domeniul asigurării DPI s-a recomandat intensificarea colaborării interinstituționale, consolidarea comunicării cu titularii de drepturi și continuarea instruirilor în domeniul respectării DPI;

- cu privire la modul de valorificare și asigurare a protecției asupra OPI, titulari ai cărora sunt autoritățile/instituțiile publice s-a recomandat acestora să realizeze inventarierea OPI create sau utilizate în cadrul instituției și să întreprindă măsuri pentru asigurarea protecției legale, inclusiv asigurarea evidenței contabile a OPI în calitate de active imateriale și reflectarea acestora în bilanțul instituției;

- în scopul promovării OPI, în special acolo unde accentul este axat pe imaginea RM în plan cultural și economic, s-a recomandat să fie elaborate planuri de măsuri comune, în special cu privire la susținerea brevetării în străinătate;

- în domeniul protecției IG, DO și a STG, s-a recomandat autorităților competente elaborarea și implementarea mecanismelor simple și transparente privind omologarea caietelor de sarcini și realizarea controalelor oficiale privind conformitatea produselor cu IG, DO și a STG;

- în scopul încurajării activității inovatoare, examinarea de către autoritățile de resort a concluziilor și recomandărilor formulate în Studiul privind îmbunătățirea cadrului normativ-legislativ național din domeniul PI în vederea încurajării activității inovatoare, stabilirea priorităților și preluarea celor mai bune practici internaționale privind crearea unui Ecosistem Național de Inovare, orientat spre creștere economică.

Pentru asigurarea unui grad înalt de transparență în activitatea CNPI, pe paginile web ale AGEPI și autorităților publice, reprezentării cărora activează în calitate de membri ale CNPI a fost publicată componența nominală a CNPI și toate hotărârile acesteia adoptate pe parcursul anilor 2015-2017 (http://agepi.gov.md/md/practice/national_committee/).

Obiectivul specific 4.2. Consolidarea capacităților instituționale ale organelor abilitate cu funcții și responsabilități privind protecția juridică a proprietății intelectuale. Obiectivul include 10 acțiuni, dintre care 9 realizate integral și una în proces de realizare.

Rolul central în asigurarea funcționalității sistemului de PI îi revine AGEPI, care organizează și gestionează sistemul național de protecție a PI, elaborează și implementează strategia de dezvoltare a acestuia, determină direcțiile și asigură realizarea politicilor în domeniu.

Prin evoluția acestei instituții s-a amplificat și s-a dezvoltat sistemul național de proprietate intelectuală devenind unul consolidat, eficient și echitabil, care cuprinde totalitatea elementelor administrativ-organizaționale, normative și de infrastructură ce asigură protecția și valorificarea OPI la nivel național, regional și mondial.

Consolidarea capacităților instituționale ale AGEPI, urmare stabilirii noului statut juridic prin Legea nr. 114 din 03.07.2014 cu privire la Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală a continuat în perioada de referință cu ajustarea cadrului normativ relevant prin adoptarea/aprobarea:

- *Legii nr. 101 din 26.05.2016 pentru modificarea unor acte legislative* (Legea nr. 655-XIV din 29 octombrie 1999 privind protecția topografiilor circuitelor integrate; Anexa la Legea nr.121-XVI din 04 mai 2007 privind administrarea și deținerea proprietății publice; Legea nr. 161-XVI din 12 iulie 2007 privind protecția desenelor și modelelor industriale; Legea nr.38-XVI din 29 februarie 2008 privind protecția mărcilor; Legea nr.39-XVI din 29 februarie 2008 privind protecția soiurilor de plante; Legea nr.50-XVI din 07 martie 2008 privind protecția invențiilor; Legea nr.66-XVI din 27 martie 2008 privind protecția indicațiilor geografice, denumirilor de origine și specialităților tradiționale garantate; Anexa din Legea nr.160 din 22 iulie 2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător, Anexa nr.1 la Legea nr.101 din 12 iunie 2014 pentru aprobarea simbolurilor naționale asociate indicațiilor geografice protejate, denumirilor de origine protejate și specialităților tradiționale garantate);

- *Hotărârii Guvernului nr. 1157 din 18.10.2016 pentru aprobarea modificărilor și completărilor ce se operează în unele Hotărâri ale Guvernului* (HG nr.783 din 30 iunie 2003 „Cu privire la evaluarea obiectelor de proprietate intelectuală”; HG nr.257 din 02 aprilie 2009 „Cu privire la aprobarea Regulamentului Comisiei de contestații a Agenției de Stat pentru Proprietatea Intelectuală”; Regulamentul privind activitatea mandatarilor autorizați în proprietatea intelectuală, aprobat prin HG nr.541 din 18 iulie 2011; Regulamentul privind organizarea și funcționarea Comisiei de mediere în domeniul proprietății intelectuale și procedura de mediere, aprobat prin HG nr.184 din 16 aprilie 2015).

Un argument suplimentar de credibilitate a constituit implementarea la AGEPI a unui sistem modern de management al calității *ISO 9001:2015*, recunoscut la nivel internațional, care permite avansarea în activitatea zilnică și sporirea nivelului calității serviciilor prestate. Menționăm, că calitatea serviciilor prestate de instituție se îmbunătățește în permanență, se studiază și se analizează experiența țărilor dezvoltate în domeniul PI și se armonizează legislația națională în domeniu.

Este în continuă creștere nivelul de pregătire profesională a specialiștilor AGEPI prin instruirea și formarea continuă a personalului: 117 specialiști AGEPI au participat la diverse cursuri de instruire la distanță și perfecționare, seminare, conferințe, mese rotunde, ateliere,

organizate de către Academia OMPI, OEB, EUIPO și alte oficii naționale de PI. În scopul *modernizării sistemului de instruire, formare și perfecționare continuă a cadrelor în domeniul PI*, în perioada de raportare au fost actualizate Programele la disciplinele de studiu în cadrul cursurilor de instruire în domeniul PI.

De asemenea, specialiștii AGEPI au participat la desfășurarea cursurilor de instruire a doctoranzilor și masteranzilor în domeniul PI la USMF N. Testemitanu, UTM, ULIM, UnASM.

În aceeași perioadă, în cadrul cursurilor organizate de AGEPI au fost instruite și au primit calificare de Consilier în domeniul PI – 53 de persoane, inclusiv: 2015 – 15, 2016 – 28, 2017 – 10.

În perioada de raport, în scopul oferirii serviciilor de calitate solicitanților și mediului de afaceri din RM și străinătate prin utilizarea tehnologiilor informaționale, AGEPI a continuat activitatea de dezvoltare a sistemului de depunere online a cererilor de protecție a OPI. Astfel, pe parcursul a 3 ani au fost depuse online 3380 (812/1447/1621) de cereri de protecție a OPI. A fost achiziționat și obținut accesul la BD comerciale Ambercite și PatBase, care asigură un nivel calitativ al procedurii de documentare și examinare a cererilor de brevet de invenție de către experți.

Referitor la diversificarea serviciilor în domeniul PI comunicăm următoarele: În perioada de raportare AGEPI a acordat beneficiarilor sistemului național de PI diverse servicii ce țin de obținerea DPI - cercetări documentare, consultații privind perfectarea cererilor de protecție, utilizarea bazelor de date, servicii ce țin de realizarea drepturilor - întocmirea și înregistrarea contractelor de licență, cesiune și gaj, și evidența OPI etc.

Astfel, la cererea agenților economici, precum și a autorităților administrației publice, AGEPI a efectuat **6837 de rapoarte** de cercetare documentară referitoare la **10255 de OPI** (invenții, mărci, DMI). Majoritatea cercetărilor s-a referit la mărci.

AGEPI a acordat **16163** de consultații persoanelor fizice, persoanelor juridice și reprezentanților în PI, respectiv: în 2015 – 5467; 2016 – 5406; 2017 – 5290.

Colaborarea și cooperarea cu autoritățile naționale abilitate cu responsabilități în domeniul protecției PI s-a amplificat și s-a realizat prin executarea următoarelor activități: au fost consolidate relațiile de colaborare în baza acordurilor de colaborare bilaterală semnate anterior cu AȘM, AITT, INJ, INCE al AȘM, CCI, AO „IREX Moldova”, ASEM, USM, UTM, USMF N. Testemitanu, ULIM, ATIC, UASM, Universitatea de Stat din Taraclia, UnAȘM, Institutul de Relații Internaționale și Management (IRIM), GEN Moldova, Junior Achievement, cu bibliotecile publice raionale membre ale proiectului NOVATECA (16 acorduri de colaborare - Leova, Orhei, Călărași, Telenești, Cahul, Soroca, Comrat, Căușeni, Fălești, Florești, Șoldănești, Drochia, Nisporeni, Ungheni, Sângerei, Hâncești). În perioada de raportare au fost semnate 2 acorduri noi: cu Ministerul Educației și Agenția Turismului. În cooperare cu instituțiile și organizațiile guvernamentale și interguvernamentale au fost organizate **67** (15/18/34) evenimente (seminare, conferințe, întâlniri, ateliere, mese rotunde, concursuri etc.).

Comisia de Stat pentru Testarea Soiurilor de Plante a întreprins măsuri permanente pentru modernizarea condițiilor de testare a soiurilor noi de plante, fiind examinate la condițiile de brevetabilitate 328 de soiuri noi de plante, respectiv: în anul 2015 - 130 soiuri de plante; în 2016 - 104 soiuri de plante; în 2017 - 94 soiuri de plante.

Totodată, pe parcursul anilor 2015-2017 Comisia de Stat pentru Testarea Soiurilor de Plante a atras o deosebită atenție asupra instruirii angajaților săi și a amelioratorilor din republică. Au fost organizate 6 seminare la nivel național și de importanță locală, întâlniri cu amelioratorii din cadrul a 2 instituții de selecție (Institutul de Fitotehnie „Porumbeni” și Institutul de Cercetări pentru Culturile de Câmp „Selecția” (2015, Bălți) în vederea familiarizării cu cele mai bune practici internaționale, cu legislația în domeniu, importanța brevetării soiurilor de plante, unde au fost instruite 120 de persoane.

Acțiunea 4.2.5 *Automatizarea proceselor de gestionare a cererilor obiectelor de proprietate intelectuală prin digitizarea fluxului informațional și a dosarelor electronice* este la stadiul de realizare. Termenul de realizare - 2015-2017. Autoritatea responsabilă: AGEPI. Realizarea acțiunii se va finaliza în anul 2018.

Obiectivul specific 4.3. Consolidarea capacităților instituționale ale organelor abilitate cu funcții și responsabilități privind asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală. Obiectivul include 9 acțiuni, dintre care 8 - realizate integral și 1 - în proces de realizare.

În perioada de referință au fost desfășurate o serie de activități orientate spre consolidarea capacităților instituționale ale autorităților cu responsabilități în domeniul respectării DPI, și anume:

În cadrul proiectului de asistență tehnică al UE „Suport pentru asigurarea respectării DPI în Republica Moldova”, în comun cu Observatorul respectării DPI și cu participarea autorităților abilitate cu responsabilități în domeniu (AGEPI, MAI, SV, PG, APCSP) au avut loc instruirii, ședințe ale grupului de lucru în vederea asigurării schimbului de date între instituții, elaborării rapoartelor naționale privind respectarea DPI, planurilor de activitate, etc.

În perioada de raportare au fost elaborate și editate, cu suportul financiar al Misiunii Uniunii Europene de Asistență la Frontieră în Moldova și Ucraina (EUBAM), trei Rapoarte naționale privind respectarea DPI în Republica Moldova pentru anii 2014, 2015, 2016, cu tiraje de 500 de exemplare fiecare, care au fost distribuite instituțiilor interesate din țară și străinătate.

Pentru sporirea nivelului de pregătire profesională a specialiștilor în domeniul PI au fost realizate o serie de instruirii ale cadrelor atât în cadrul Programului de formare continuă al INJ, cât și a seminarelor, cursurilor și lecțiilor publice organizate de AGEPI la care au participat specialiștii MAI, SV, APCSP, precum și judecători, procurori, formatori, consultanți ai Cancelariei de Stat. În perioada anilor 2015-2017 cu participarea instituțiilor responsabile de realizarea instruirilor (Acțiunea 4.3.7.), au organizat 24 de activități în cadrul cărora au fost instruite 584 de persoane. În cadrul evenimentelor de instruire au fost abordate reglementările naționale și internaționale în domeniu, principiile de bază ale PI, rolul și esența acestora în raporturile juridice, formele și limitele de protecție a OPI, sistemul de drepturi pe care îl generează, precum și aspecte practice privind soluționarea litigiilor ce vizează DPI.

Cu referire la sporirea eficacității de detectare la frontieră a mărfurilor susceptibile de a fi contrafăcute SV a efectuat măsuri de prevenire și combatere a încălcărilor în domeniul PI, care sunt descrise în rapoartele de monitorizare consolidate pentru anii 2015-2016.

În cadrul cooperării cu instituțiile internaționale de profil în vederea prevenirii și combaterii încălcărilor din domeniul proprietății intelectuale (Acțiunea 4.3.5.) angajații MAI au beneficiat de experiențe și practici internaționale în domeniul PI, printre care se numără evenimentul organizat sub egida INTERPOL, întreprinderea de lucru cu ofițerii de legătură a Ambasadei SUA, ședințele în contextul proiectului UE de asistență tehnică „Suport pentru asigurarea respectării DPI în Republica Moldova”.

În scopul promovării politicii concurențiale și creșterii gradului de informare a societății cu referire la politica promovată de stat în combaterea acțiunilor anticoncurențiale și de concurență neloială ce implică exercitarea DPI (Acțiunea 4.3.9.) Consiliul Concurenței a organizat un seminar cu tematica „Fenomenul squatting” (29 participanți) și a participat la evenimentele în domeniul PI, organizate de AGEPI.

Acțiunea 4.3.1. Crearea unui sistem informațional pentru asigurarea schimburilor de date privind protecția și respectarea drepturilor de proprietate intelectuală cu participarea autorităților abilitate cu responsabilități în domeniu este în proces de realizare.

Cu sprijinul proiectului UE de asistență tehnică „Suport pentru asigurarea respectării DPI în Republica Moldova, s-a inițiat crearea unui sistem informațional pentru asigurarea schimburilor de date privind protecția și respectarea DPI cu participarea autorităților abilitate cu responsabilități în domeniu (AGEPI, MAI, SV, PG, APCSP). Activitățile decurg în conformitate cu planul de acțiuni pentru crearea sistemului informațional care va asigura schimbul de date privind protecția și respectarea DPI cu participarea autorităților abilitate cu responsabilități în domeniu enumerate mai sus. Toate etapele de implementare a softului au fost planificate spre realizare până în luna septembrie 2018. Totodată, au fost realizate 7 activități de instruire. Acțiunea se regăsește în Planul de acțiuni pentru anii 2018-2020 privind implementarea SNPI.

OBIECTIVUL GENERAL 5. Promovarea și dezvoltarea unei culturi înalte în materie de proprietate intelectuală, sensibilizarea și conștientizarea publicului larg cu privire la rolul proprietății intelectuale și sporirea interesului față de protecția și respectarea drepturilor de

proprietate intelectuală, include 3 obiective specifice, divizate în 19 acțiuni, dintre care 17 au fost realizate integral, 1 - în proces de realizare și 1 - nerealizată (*Acțiunea 5.1.1.*).

Creșterea gradului de cultură, sporirea nivelului de cunoaștere și dezvoltarea abilităților cetățenilor și mediului de afaceri în domeniul PI au constituit priorități majore ale AGEPI, care s-au materializat coerent prin activități de instruire, formare și perfecționare continuă în materie de PI, de sensibilizare, informare și școlarizare a societății civile și tinerei generații cu privire la avantajele și importanța protecției și respectării DPI.

Obiectivul specific 5.1. Sporirea accesului la informațiile și cunoștințele din domeniul proprietății intelectuale. Obiectivul este constituit din 6 acțiuni, dintre care 5 realizate integral și 1 nerealizată.

Una din direcțiile prioritare ale dezvoltării sistemului național de PI este promovarea și dezvoltarea unei culturi înalte în materie de PI, sensibilizarea și conștientizarea publicului larg cu modalitățile protecției și respectării DPI.

În scopul implementării managementului inovațional, încurajării brevetării în cadrul întreprinderilor, AITT pentru prima dată în anul 2017 a implementat în practică instrumentul „Improve” din proiectul H2020 „Business INN Moldova” în cadrul Enterprise Europe Network” destinat organizării auditului tehnologic al întreprinderilor inovaționale. A fost elaborat Planul de audit pentru perioada 2017 – 2018 și primul raport de audit tehnologic pentru o întreprindere din țară. Pentru anul 2018 este planificată efectuarea auditului tehnologic la 7 întreprinderi din RM.

În anul 2017, AGEPI a desfășurat cea de a II-a etapă a Campaniei de informare și instruire a bibliotecarilor din cadrul bibliotecilor publice membre ale rețelei NOVATECA, fiind organizate 11 seminare pentru bibliotecile din teritoriu (Strășeni, Râșcani, Donușeni, Edineți, Ocnița, Glodeni, Fălești, Cimișlia, Ștefan Vodă, Criuleni, Dubăsari, Ialoveni) cu școlarizarea a 427 de bibliotecari. Totodată, au fost dotate cu literatura din domeniul PI 11 biblioteci publice raionale (11 seturi/ 523 de exemplare/ 27 de titluri).

În perioada de referință o atenție deosebită a fost acordată activităților de promovare a imaginii AGEPI și de modernizare a instrumentelor utilizate în acest scop, în special promovarea în mass-media, radio și TV, utilizarea rețelelor de socializate. Astfel, în perioada de raportare au fost elaborate și diseminate 1834 materiale publicate pe pagina web AGEPI și în mass media (539/624/671), dublarea numărului de apariții la radio și TV național a subiectelor dedicate domeniului de PI (150/86).

În perioada anilor 2015-2017 școlarizarea și informarea societății civile, instruirea, pregătirea și perfecționarea cadrelor în domeniul PI s-au intensificat prin diverse și multiple activități: simpozioane, conferințe și seminare științifico-practice, informațional-metodice, de școlarizare, de informare în mass-media, emisiuni radio și TV etc. Publicul-țintă l-au constituit specialiștii din domeniul PI, oamenii de afaceri, mandatarii autorizați, judecătorii, lucrătorii SV, specialiștii din cadrul MAI, PG, MADRM, cercetătorii, studenții și elevii, producători etc.

În perioada anilor 2015-2017 au fost elaborate, actualizate și reeditate **123** de titluri de broșuri din seria „Biblioteca de PI”, care au fost multiplicare și diseminate într-un tiraj de **67289 de ex.** (13972/27501/25816), în cadrul evenimentelor organizate de AGEPI sau la care a participat AGEPI cu comunicări și standuri informaționale.

Printre cele mai importante lucrări editoriale elaborate, editate și publicate în perioada de raport sunt edițiile jubiliare broșura „Proprietatea intelectuală în cifre” și cartea „25 file din istoria sistemului național de PI”, broșura „Protecția PI în Republica Moldova”, pliantul informativ privind sistemul de validare a brevetelor europene pe teritoriul RM, Note de curs în domeniul PI.

Obiectivul specific 5.2. Instruirea și educarea în domeniul proprietății intelectuale prin intermediul sistemului de învățământ preuniversitar, universitar și postuniversitar. Obiectivul include 8 acțiuni, toate fiind realizate.

Urmare studiului efectuat de AGEPI, conform Nomenclatorului specialităților din RM în învățământul universitar din RM au fost incluse următoarele 3 specialități axate pe domeniul PI: Inginerie Inovațională și Transfer Tehnologic – la UTM; Managementul Proprietății Intelectuale – la ASEM; Management Inovațional și Transfer Tehnologic (masterat) – la USM; UTM și Universitatea de Stat „A. Russo” din Bălți.

În perioada de referință AGEPI în comun cu Ministerul Educației au desfășurat o serie de activități de sensibilizare a profesorilor din universități și licee în domeniul PI, printre care menționăm: organizarea masei rotunde dedicate problemelor instruirii tinerei generații în domeniul PI, cu participarea reprezentanților USM, UTM, USPEE C. Stere, ULIM și Ministerului Educației în cadrul Simpozionului anual științifico-practic „Lecturi AGEPI”, unde s-au discutat aspecte practice de predare a disciplinelor legate de PI în universități;

De asemenea, ținând cont de necesitatea sporirii nivelului de informare a tineretului studios în domeniul PI, inclusiv prin intermediul completării manualelor școlare cu noțiuni din domeniul PI, AGEPI s-a aliniat inițiativei lansate de MECC privind îmbunătățirea conținutului și calității manualelor școlare, propunând unele recomandări de completare a manualelor la 13 discipline școlare (clasele a II - XII).

În anul 2016, a fost semnat *Acordul de colaborare dintre AGEPI și MECC privind instruirea elevilor în domeniul PI și sensibilizarea elevilor asupra fenomenelor contrafacerii și pirateriei și Planul de acțiuni pentru anii 2016-2017 de implementare a Acordului*, în conformitate cu prevederile cărora a fost elaborat Curriculumul pentru cursul opțional de instruire a elevilor în domeniul proprietății intelectuale „*Introducere în proprietatea intelectuală*” (clasele X-XII), ulterior aprobat de către Consiliul Național pentru Curriculum. Începând cu 01 septembrie 2017, acest curs opțional a fost predat în 2 instituții de învățământ. De asemenea, a fost organizat primul curs de instruire a profesorilor de licee în acest domeniu (27 pers.).

În perioada de raportare specialiștii AGEPI au ținut prelegeri în fața elevilor din liceele mun. Chișinău în cadrul cărora au participat 150 de elevi și au fost diseminate 150 de exemplare de materiale promoționale (Liceul Teoretic român „Gh. Asachi”; Liceul de Inventică „Prometeu-Prim”; Liceul AȘM; Liceul „Mircea Eliade”; Colegiul Financiar Bancar; Colegiul de excelență în economie).

În anul 2017 au fost elaborate și transmise MECC 2 programe de instruire în domeniul PI pentru Facultățile cu profil economic și Facultățile cu profil tehnic din cadrul instituțiilor de învățământ superior din republică. Aceste programe au fost recomandate instituțiilor de învățământ pentru implementare.

La Universitatea Agrară de Stat din Moldova în programele de instruire a masteranzilor Facultății de Horticultură la 3 specialități a fost inclus cursul de protecție juridică a soiurilor noi de plante. De asemenea, în cadrul disciplinei „*Bazele statului și dreptului*” au fost introduse 2 module în domeniul PI, în special ce țin de DO, IG și STG.

În scopul promovării Sistemului național de protecție a PI, susținerii și dezvoltării potențialului intelectual și creativ al tinerilor, motivării studenților care au manifestat calități apreciabile în cadrul studiilor în domeniul PI în anul 2012 a fost instituită *Bursa AGEPI* în cuantum de 1000 lei, acordată pentru 4 studenți ai ASEM în perioada anilor 2015-2016.

În perioada 2015-2017 AGEPI în comun cu instituțiile de învățământ superior au organizat **56** (5/27/24) evenimente de informare și instruire a studenților la universități (la UTM, UASM, ULIM, USM, UNAȘM, ASEM), fiind școlarizate **3094** persoane (855/791/1448).

O atenție deosebită s-a acordat **susținerii și promovării creativității și inventivității tinerei generații** prin organizarea de diverse concursuri tematice, în comun cu diferite instituții publice și de învățământ universitar și preuniversitar din republică (Concursul Național „*Cel mai bun elev inovator*”; Concursul economic „*Azi student, mâine antreprenor*”; Gala Ideilor de Afaceri etc.). Pe parcursul a trei ani au fost organizate în jur de 20 concursuri de creativitate și inovare. Cu prilejul Zilei Mondiale a Proprietății Intelectuale, în comun cu ASEM, se organizează anual Conferința Științifică a studenților în domeniul protecției și respectării DPI.

În perioada de raport au fost organizate anual diverse manifestări dedicate Zilei Mondiale a Proprietății Intelectuale, sub genericul anunțat de către OMPI (simpozioane, zile de informare la licee, ziua ușilor deschise la AGEPI, concursuri de creativitate, concursul bibliotecarilor etc.). De menționat, că în anul 2017 au fost organizate concursurile de creativitate *Joc on-line interactiv în domeniul PI, Interviu interactiv despre PI și Imaginea PI, precum și prima ediție a Concursului în domeniul PI pentru tineri*, care au trezit interes în rândul tinerei generații.

Unul dintre cele mai importante evenimente a fost Simpozionul științifico-practic „*Lecturi AGEPI*”, care se organizează anual și la care participă atât specialiști din domeniul PI, instituții de

cercetare, universități, autorități publice din țară, cât și de peste hotare (România, Georgia, Ucraina, Kazahstan, OMPI, OEAB).

În contextul asigurării respectării drepturilor de autor și conexe, MECC lucrează pe segmentul prevenirii și combaterii plagiatului care reprezintă, atât la nivel internațional, cât și național, unul dintre principalele scopuri cu referire la normele educației pentru informare în procesul de dobândire a culturii informaționale. Programele anti plagiat se utilizează ca instrumente în vederea reducerii fenomenului. Acestea se utilizează în mediul academic din RM și au posibilitatea să identifice plagierile din limbile română, rusă și engleză.

Analizând activitățile desfășurate pe parcursul anilor 2015-2017 privind instruirea și educarea în domeniul PI prin intermediul sistemului de învățământ preuniversitar, universitar și postuniversitar, putem concluziona că grație unei colaborării eficiente a AGEPI cu alte instituții și autorități publice cu abilități în domeniu, au fost obținute rezultate relevante. Indicatorii de progres înregistrați în domeniul ne arată o creștere a numărului de evenimente de informare și instruire organizate, o diversificare a tipului de activități (seminare, ateliere de lucru, lecții tematice), precum și o creștere a numărului de persoane instruite, pe diferite categorii de utilizatori (elevi, studenți, agenți economici, reprezentanți ai autorităților publice).

Obiectivul specific 5.3. Creșterea gradului de conștientizare a importanței drepturilor de proprietate intelectuală de către societate. Obiectivul include 5 acțiuni, dintre care 4 executate și 1 în proces de realizare.

Unul dintre obiectivele stabilite în *Strategie* este promovarea și dezvoltarea unei culturi avansate în materie de PI, sensibilizarea și conștientizarea publicului din țară cu privire la avantajele protecției și necesitatea respectării DPI.

În perioada de referință au fost organizate **265** (71/83/111) activități de promovare a sistemului național de PI, printre care seminare naționale și internaționale, concursuri participări la expoziții naționale și internaționale, ateliere, etc.

Menționăm, ca seminarele internaționale au fost organizate cu suportul OEB, OMPI dar și a proiectelor de Asistenta tehnică ale UE: „Suport pentru asigurarea respectării DPI în Republica Moldova” și VIP4Smes- „Valoarea PI pentru IMM-uri”.

O atenție deosebită s-a acordat campaniilor publicitare în mass-media privind efectele negative ale contrafacerii și ale pirateriei și necesitatea respectării DPI. În perioada de raport a fost desfășurate mai multe campanii de informare și școlarizare în domeniul PI, printre care vom menționa:

- *Campania de sensibilizare și instruire a bibliotecarilor în domeniul PI:*

În perioada anilor 2015-2017 au fost desfășurate 19 seminare de informare a bibliotecarilor în domeniul PI pentru bibliotecile din teritoriu (Strășeni, Râșcani, Dondușeni, Edineți, Ocnița, Glodeni, Fălești, Cimișlia, Ștefan Vodă, Criuleni, Dubăsari, Ialoveni, etc.), precum și s-a participat cu stand informațional la Forul partenerilor de bibliotecă, organizat de IREX/Novateca și MECC.

În anul 2016 a avut loc ediția a V-a a Concursului republican organizat de AGEPI în cooperare cu Asociația Bibliotecarilor din RM „Biblioteca – Partener în promovarea PI”, care a cuprins 7 biblioteci. Au fost acordate premii celor mai activi bibliotecari care promovează PI în rândul cititorilor și comunităților locale.

- *Campania de instruire a agenților economici în comun cu CCI a RM:*

În perioada de referință au fost desfășurate două campanii de instruire a agenților economici în domeniul PI, în special a mărcilor și designului industrial în comun cu filialele CCI din teritoriu (Râbnița, Edineți, Bălți, Cahul, Hâncești, Ungheni, Orhei, Tighina, Soroca, Ceadâr –Lunga etc.), în cadrul cărora au fost organizate 62 de seminare și școlarizate peste 600 de persoane.

De asemenea, cu suportul proiectului VIP4SME au fost organizate 3 zile de informare (Taraclia, Nisporeni și Ștefan Voda) și un seminar de instruire (Soroca) a IMM-urilor rezidente ale incubatoarelor de afaceri, precum și 14 vizite la întreprinderi (Chișinău). În cadrul acestor seminare au fost școlarizate în domeniul PI – 1255 de persoane din 235 de IMM-uri și diseminate 3235 de exemplare de materiale promoționale.

În vederea preluării celor mai bune practici de asigurarea respectării DPI, ajustării cadrului normativ-legislativ național în domeniul dreptului de autor cu practicele internaționale și

europene, în anul 2017, la Chișinău a fost organizat de către AGEPI în cooperare cu OMPI, *Simpozionul regional privind gestiunea colectivă a dreptului de autor și a drepturilor conexe*. La simpozion au participat peste 100 de reprezentanți ai autorităților publice din 13 de țări, inclusiv din Republica Moldova.

În perioada de raport au fost organizate 8 conferințe de presă, 150 de emisiuni radio/TV, inclusiv 60 emisiuni radio (Vocea Basarabiei, Radio Evrica) și 90 emisiuni TV, s-au monitorizat permanent informațiile apărute lunar în mass-media audio, TV și presa scrisă.

În perioada de referință au fost elaborate și diseminate 7 filme grafice promoționale de promovare a necesității protecției OPI precum și filmul despre EIS „*Infoinvent*”. Materialele video pot fi vizualizate accesând: <https://www.youtube.com/channel/UC5dvXVLKIXeYV5V1tCxj8vg>; <http://agepi.gov.md>.

O atenție deosebită s-a acordat școlarizării jurnaliștilor, a reprezentanților mass-mediei în domeniul PI. Astfel, în anul 2016, AGEPI a organizat un seminar de instruire în domeniul PI pentru jurnaliștii de la instituțiile media de prestigiu din RM. Scopul desfășurării evenimentului a fost informarea jurnaliștilor cu privire la ultimele realizări din domeniul protecției și respectării DPI, consolidarea competențelor acestora în vederea reflectării anumitor subiecte din domeniul dat și promovarea importanței rolului PI în dezvoltarea economico-socială a RM. Lectorii seminarului au prezentat aspecte teoretice și practice privind protecția OPI. Au participat jurnaliști de la *Pro TV, Europa Liberă, Unimedia, Radio Moldova, Diez, Expresul de Ungheni, Observatorul de Nord, Curentul, Tribuna, Ziarul Național, Jurnal FM, Infotag, Deschide.md și Vocea Basarabiei TV* în număr de 20 de persoane.

Acțiunea 5.3.5 *Organizarea concursului jurnaliștilor pentru cea mai bună expunere a problemelor legate de dezvoltarea activității tehnico-științifice, inovaționale și de raționalizare din țară, precum și diseminarea informațiilor din domeniul proprietății intelectuale (2 ediții)* se află în proces de realizare. Termenul de realizare - 2015, 2017. Autoritatea responsabilă: AGEPI. În anul 2015 a fost organizat un asemenea concurs. În anul 2017 a fost efectuată analiza pieței mass media pentru identificarea celor mai activi jurnaliști care promovează domeniul PI, respectarea și valorificarea DPI. Organizarea concursului a fost transferată de către administrație pentru realizare în anul 2018 și se regăsește în Programul de activitate al AGEPI pentru anul 2018.

Din cele menționate putem concluziona că prin efortul comun al instituțiilor responsabile de protecția și asigurarea respectării DPI, precum și asistența acordată de partenerii și experții străini s-a reușit organizarea și desfășurarea cu succes a unor ample activități de informare, instruire și sensibilizarea a societății cu privire la necesitatea respectării DPI și efectele negative ale pirateriei și contrafacerii.

OBIECTIVUL GENERAL 6. Dezvoltarea cooperării internaționale, regionale și bilaterale în domeniul proprietăți intelectuale și integrarea Republicii Moldova în spațiul intelectual internațional și european, include 15 acțiuni toate realizate integral (100%).

În contextul realizărilor prezentului obiectiv și având în vedere direcția de dezvoltare strategică a țării, în perioada anilor 2015-2017 Republica Moldova și-a concentrat eforturile cu precădere asupra procesului de integrare a sistemului național de PI în spațiul internațional și cel european din domeniu.

S-a monitorizat în permanență corespunderea cadrului normativ în domeniul PI cu exigențele Acordului TRIPS al OMC. Mai mult ca atât, Observatorul respectării drepturilor de PI creat în cadrul AGEPI, exercită și funcțiile Centrului de notificare și informare al OMC privind aspectele DPI legate de comerț. În perioada de referință AGEPI în comun cu Ministerul Economiei și Infrastructurii au asigurat angajamentele RM în cadrul OMC/TRIPS și au expediat 6 notificări privind modificările operate în legislația națională cu privire la PI.

Au fost consolidate relațiile în domeniul PI atât cu instituțiile UE cât și cu statele membre UE. În calitatea de autoritate națională de specialitate, AGEPI în cooperare cu instituțiile cu responsabilități în domeniul PI a fost implicată plenar în realizarea prevederilor Agendei de Asociere și a Planului național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană în perioada 2014-2016, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 808 din 07.10.2014, precum și a PNAAA 2017-2019, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1472 din 30.12.2016 (raportare trimestrială și anuală, inclusiv cu completarea Platformei Pro).

În perioada de raportare, Republica Moldova a găzduit 2 reuniuni ale Subcomitetului pentru IG ale Comitetului de cooperare RM-UE, instituit în conformitate cu art. 306 al Acordului de Asociere, asigurând secretariatul Subcomitetului. Totodată, AGEPI a asigurat participarea la 3 reuniuni ale Comitetului de Asociere RM-UE în Configurația Comerț, care a avut loc la Brussels, Belgia și la Chișinău, cu prezentarea informațiilor la capitolul drepturilor de proprietate intelectuală.

Au fost stabilite relații de colaborare cu instituțiile UE în domeniul PI, în special cu EUIPO și Oficiul Comunitar pentru Soiurile de Pante. A fost încheiat Memorandumul de cooperare dintre AGEPI și EUIPO și trasate direcțiile de colaborare bilaterale pentru următoarea perioadă, materializată prin activități de instruire, schimburi de informații și consultanță, inclusiv stabilirea contactelor cu Observatorul UE pentru respectarea DPI. AGEPI a aderat la sistemul de căutare TMClass și a integrat BD naționale în domeniul mărcilor și DMI în TMView și DesignView, gestionate de EUIPO.

În vederea creării și implementării în Republica Moldova a mecanismului de mediere și arbitraj în domeniul PI, în perioada de referință au fost elaborate și aprobate:

- Regulamentul privind organizarea și funcționarea Comisiei de mediere în domeniul proprietății intelectuale și procedura de mediere, aprobat prin HG nr. 184 din 16.04.2015;
- Regulamentul privind organizarea și funcționarea Arbitrajului specializat în domeniul proprietății intelectuale și procedura arbitrală, aprobat prin HG nr. 987 din 21.11.2017.

A intrat în vigoare Acordul dintre Guvernul Republicii Moldova și OEB privind validarea brevetelor europene pe teritoriul RM (1 noiembrie 2015), eveniment ce a contribuit la realizarea dezideratului de integrare a RM în spațiul european de brevete. Întru asigurarea pregătirii Republicii Moldova pentru implementarea sistemului de validare a brevetelor europene dar și în scopul consolidării capacităților instituționale ale sistemului de protecție a brevetelor din Republica Moldova, AGEPI a negociat și semnat cu OEB programe bienale de acțiuni comune care prevăd instruirea cadrelor din domeniul PI, organizarea de activități comune în Republica Moldova, asistență consultativă și tehnică (pentru anii 2014-2015 și 2016-2017).

În perioada de referință în scopul asigurării unei mai bune protecții juridice a brevetelor eurasiatice pe teritoriul RM după denunțarea Convenției eurasiatice de brevete, în anul 2017 a fost modificat Acordul dintre Guvernul RM și OEAB privind protecția juridică a brevetelor după denunțarea Convenției eurasiatice de brevete (HG nr. 64 din 08.02.2017) prin semnarea Protocolului de modificare a Acordului dintre Guvernul RM și OEAB privind protecția juridică a invențiilor pe teritoriul RM după denunțarea de către RM a Convenției eurasiatice de brevete (HG nr. 789 din 10.10.2017).

O activitate importantă în realizarea sarcinilor stipulate este monitorizarea implementării acordurilor internaționale și regionale în domeniul proprietății intelectuale la care Republica Moldova este parte, participarea Republicii Moldova la negocierea unor noi acte internaționale în domeniul și urmărirea intereselor țării în cadrul acestor procese. Prin Legea nr. 240 din 23.11.2017 a fost ratificat Tratatul de la Marrakesh pentru facilitarea accesului la operele publicate ale persoanelor nevăzătoare, cu deficiențe de vedere sau cu dificultăți de citire a materialelor imprimare (semnat la 28 iunie 2013), care va intra în vigoare pentru RM la 19 mai 2018.

Republica Moldova a participat la Conferința Diplomatică pentru Adoptarea Noului Act al Aranjamentului de la Lisabona privind protecția indicațiilor locului de origine a produselor și înregistrarea lor internațională (2015), ulterior semnând Actul de la Geneva al Aranjamentului de la Lisabona privind denumirile de origine și indicațiile geografice la data de 11.04.2016.

Au fost consolidate și relațiile bilaterale cu OMPI în baza Memorandumului de înțelegere între Guvernul Republicii Moldova și OMPI privind cooperarea în domeniul proprietății intelectuale. Astfel, Republica Moldova a beneficiat de programele de asistență tehnică dedicată statelor membre ale OMPI: organizarea evenimentelor regionale și naționale la Chișinău cu participarea experților internaționali (câte 2-3 evenimente anual); instruirea gratuită în cadrul Academiei OMPI (30-35 specialiști AGEPI anual, participarea la diverse foruri internaționale organizate în comun cu oficiile de PI din alte țări (7-9 specialiști anual); programul Biblioteca AGEPI/Depozitarul Bibliotecii OMPI; programul de susținere a inventatorilor și oamenilor de

creație (RM anual beneficiază de medalii de aur, trofee și alte distincții prestigioase ale OMPI pentru promovarea personalităților notorii din republică) etc.

De asemenea, anual s-a asigurat prezența reprezentanților Republicii Moldova la lucrările adunărilor generale ale statelor-membre ale OMPI, la sesiunile comitetelor permanente, ale grupurilor de experți și grupurilor de lucru ale OMPI în scopul promovării intereselor și imaginii RM în domeniul PI la nivel internațional. În anul 2017, Republica Moldova a obținut calitatea de membru al Comitetului de Coordonare al OMPI și al Comitetului Executiv al Uniunii de la Berna pentru perioada 2017-2019.

În perioada de raport o prioritate a AGEPI a fost consolidarea și dezvoltarea colaborării bilaterale cu oficiile de PI din alte țări, fiind organizate întreveneri bilaterale la nivel de conducere a oficiilor, schimburi de experiență și vizite de studiu la oficiile de PI din România, Cehia, Ungaria, China, Georgia, Austria, Coreea. În același timp, Republica Moldova a găzduit vizitele specialiștilor din cadrul oficiilor naționale de PI din Austria, Israel, Muntenegru, Georgia, România, Azerbaidjan, Federația Rusă, Bosnia și Herțegovina, Austria, Polonia, Serbia, Slovacia, Republica cehă, Turcia, Ungaria, Portugalia. Urmare întrevenerilor bilaterale, au fost semnate planuri de acțiuni comune, protocoale și memorandumuri, printre care menționăm: *Planul de acțiuni comune pentru anii 2016-2017 dintre AGEPI și OSIM; Protocolul privind recunoașterea reciprocă a rezultatelor examinării cererilor de brevet de invenție și Protocolul privind examinarea accelerată a cererilor de brevet de invenție* semnate de AGEPI și OSIM; *Memorandumul de cooperare dintre AGEPI și Oficiul de brevete și Mărci din Republica Azerbaidjan.*

La finele anului 2017, Republica Moldova era parte la 26 de tratate internaționale în domeniul PI și 7 acorduri regionale, menținea relații de colaborare cu peste 30 de organizații internaționale și naționale guvernamentale specializate sau cu atribuții în domeniul PI, inclusiv OMPI, EUIPO, OEB, OEAB și oficiile de PI ale statelor membre, OMC, UNECE, UNESCO, UPOV, INTERPOL, etc.

Totodată, au fost menținute și dezvoltate relații de colaborare și cu organizațiile non-guvernamentale de specialitate, asociații ale titularilor de drepturi, precum *BSA, React-Network, INTA, CISAC, AIPA/SCAPR, IFRRO, CREDIDDAM, COPYRO, Opera.scrisă.ro, UCMR-ADA, UPFR* etc. și organizate activități comune de informare și școlarizare în domeniul PI.

În anii de referință, AGEPI a organizat 64 de evenimente (seminare, conferințe, instruirii, etc.) cu suportul și participarea experților internaționali (251 de specialiști din 21 de țări) și a asigurat reprezentarea Republicii Moldova în 179 de activități în domeniul PI organizate de partenerii din străinătate (170 de specialiști).

În perioada de raport, au fost implementate cu asistența UE și altor parteneri de dezvoltare o serie de proiecte de consolidare a sistemului de PI. Proiectul *TEMPUS TecTNet „Rețeaua de Transfer Tehnologic”* s-a finalizat în decembrie 2016, iar proiectele UE de asistență tehnică *„Suport pentru asigurarea respectării DPI”* în RM și *VIP4SME-Valoarea PI pentru IMM-uri*, din cadrul programului Orizont 2020 - se află la etapa de implementare în Republica Moldova, urmând să fie finalizate în luna noiembrie 2018 și respectiv, noiembrie 2019.

III. IMPACTUL ȘI COSTURILE AFERENTE IMPLEMENTĂRII STRATEGIEI

Impactul implementării prevederilor prezentei *Strategii* ține de sporirea rolului PI în dezvoltarea economică, socială și culturală a țării și valorificarea pleneră a potențialului său și practic nu dispune de indicatori cantitativi măsurabili. Estimarea acestuia poate fi efectuată doar în urma elaborării unor studii speciale a mediului antreprenorial, rolului cunoștințelor în dezvoltarea economică, climatului inovațional, unor sondaje a nivelului educației și culturii în domeniul PI, studierii capacităților instituționale a structurilor implicate în gestionarea domeniului PI, imaginii țării ca stat de drept, eficienței infrastructurii pieței etc. Totodată, o bună parte a indicatorilor cantitativi ai impactului *Strategiei*, se regăsesc în indicatorii de monitorizare în compartimentul respectiv.

Cu referire la costurile implementării *Strategiei* pentru anii 2015-2017, remarcăm faptul, că instituțiile implicate în realizarea *Strategiei* nu au prezentat informații cu privire la cheltuielile suportate în acest sens. AGEPI, ca autoritate responsabilă, a fost implicată în 90% (84) de acțiuni și cea mai mare parte a cheltuielilor îi revine acesteia. Estimarea costurilor aferente implementării *Strategiei* pentru anii 2015-2017 a fost realizată în baza informațiilor din rapoartele financiare ale AGEPI și se referă la anii 2015, 2016, 2017.

Ținem să menționăm că la I etapă a implementării *Strategiei* (2012-2014), AGEPI a fost direct implicată în 74 % din acțiuni, iar la etapa a II (2015-2017) numărul acțiunilor în care este implicată AGEPI e de 84 din totalul a 93 de acțiuni (90 %).

Estimarea costurilor implementării *Strategiei* din mijloacele financiare ale AGEPI, în dinamică, pe etape și pe fiecare an al etapei a II-a de implementare a *Strategiei* precum și variația (creșterea sau scăderea) cheltuielilor efective la etapa a II-a în raport cu etapa I, sunt expuse în Tabelul 3.

Costurile implementării *Strategiei* în dinamică, mii lei

Tabelul 3

Nr. crt.	Cheltuieli efective	Etapa I (2012-2014)		Etapa a II-a (2015-2017)					Variația etapa II în raport cu etapa I, %
		Total	Pondere %	2015	2016	2017	Total	Pondere %	
1	Promovarea proprietății intelectuale, inclusiv:	4328,66	42,83	1881,05	1911,62	3046,76	6656,87	50,96	54
	<i>Cheltuieli pentru seminare, conferințe, cursuri (inclusiv cheltuieli de reprezentanță)</i>	<i>1850,70</i>	<i>18,31</i>	<i>528,51</i>	<i>1277,82</i>	<i>1671,05</i>	<i>3477,38</i>	<i>26,62</i>	<i>88</i>
	<i>Organizarea și participarea la expoziții</i>	<i>1104,67</i>	<i>10,93</i>	<i>842,96</i>	<i>246,69</i>	<i>580,37</i>	<i>1670,02</i>	<i>12,78</i>	<i>51</i>
	<i>Cheltuieli pentru publicitate</i>	<i>667,75</i>	<i>6,61</i>	<i>307,74</i>	<i>202,64</i>	<i>430,73</i>	<i>941,11</i>	<i>7,20</i>	<i>41</i>
	<i>Cheltuieli poligrafice</i>	<i>374,73</i>	<i>3,71</i>	<i>90,15</i>	<i>53,87</i>	<i>62,40</i>	<i>206,42</i>	<i>1,58</i>	<i>-45</i>
	<i>Plata pentru abonare la ediții periodice și BD</i>	<i>325,55</i>	<i>3,22</i>	<i>83,00</i>	<i>103,28</i>	<i>43,5</i>	<i>229,78</i>	<i>1,76</i>	<i>-29</i>
	<i>Alte cheltuieli (prime speciale la concursuri, materiale promoționale)</i>	<i>5,26</i>	<i>0,05</i>	<i>28,69</i>	<i>27,32</i>	<i>76,15</i>	<i>132,16</i>	<i>1,01</i>	<i>2413</i>
2	Campanii naționale de informare	490,30	4,85	5,42	91,75	35,35	132,52	1,01	-73
3	Dezvoltarea colaborării și cooperării internaționale, regionale, bilaterale în domeniul PI	2745,03	27,16	902,04	1802,69	1520,83	4281,56	32,78	56
4	Perfecționarea și instruirea cadrelor	368,85	3,65	170,37	80,07	100,55	350,99	2,69	-5
5	Implementarea sistemului de management al calității	293,21	2,90	6,49	17,45	7,81	31,75	0,24	-89
6	Alte cheltuieli (proiecte, burse)	110,37	1,09	24,07	104,08	43,65	171,80	1,32	56
	Total cheltuieli	8336,42	82,49	2726,46	3067,33	4572,39	11625,49	89	39
	Investiții	1769,87	17,51	861,35	432,52	143,04	1436,91	11	-19
	Total alocare de resurse	10106,29	100	3587,81	3499,85	4715,43	13062,40	100	29

Remarcăm faptul, că pentru I etapa a implementării *Strategiei* (2012-2014) au fost alocate surse în cuantum de **10106,29 mii lei**, iar pentru etapa a II (2015-2017) – **13062,40 mii lei**, înregistrând o creștere a mijloacelor financiare alocate de 29% față de etapa I.

Din ele pentru **promovarea PI** s-au cheltuit:

- în perioada 2012-2014 - **4328,66 mii lei**, ponderea cheltuielilor de acest rang alcătuind 43%;

- în perioada 2015-2017 - **6656,87 mii lei**, cu o pondere de 51% din totalul cheltuielilor de implementare a *Strategiei*. Cheltuielile pentru promovare la finele etapei a II au crescut cu 54 % în comparație cu anii 2012-2014.

Cota majoră în alocațiile AGEPI pentru implementarea *Strategiei* o constituie articolul de cheltuieți **Promovarea PI**, care include *Cheltuieli pentru seminare, conferințe, concursuri; Organizarea și participarea la expoziții; Cheltuieli pentru publicitate; Cheltuieli de reprezentare, Cheltuieli poligrafice, etc.*

O pondere considerabilă (≈32%) în structura surselor alocate, în perioada 2015-2017, o deține articolul *Dezvoltarea colaborării și cooperării internaționale, regionale, bilaterale în domeniul PI*. AGEPI a depus eforturi substanțiale pentru evaluarea în acest domeniu și preluarea practicilor internaționale și europene, înregistrând o creștere privind finanțarea la acest capitol de 56 la sută față de perioada precedentă. În 2012-2014 costurile efective au atins 2745,03 mii lei, iar în 2015-2017 - 4281,56 mii lei. Pe lângă cheltuielile descrise AGEPI a acordat mijloace financiare și pentru organizarea *Campaniilor naționale de informare, Perfecționarea și instruirea cadrelor, Implementarea sistemului de management al calității, Valorificarea proiectelor UE, achitarea burselor de merit pentru studenți.*

Cheltuielile pentru investițiile capitale efectuate conform prevederilor *Strategiei* și *Planului de acțiuni pentru anii 2015-2017* în modernizarea sistemului tehnologiilor informaționale, serviciilor în domeniul PI, ajustării calității și a termenilor de prestare a acestora la standardele internaționale au constituit 1436,91 mii lei, comparativ cu 1769,87 mii lei pentru anii 2012-2014.

Pe întreaga perioadă de realizare a *Strategiei* AGEPI a beneficiat de sprijinul din partea organismelor internaționale, precum OMPI și OEB care au acordat asistență financiară în dezvoltarea sistemului de PI. Astfel, în anii 2015-2017 OMPI a finanțat parțial organizarea și desfășurarea în Republica Moldova a seminarelor, conferințelor internaționale cu participarea experților de peste hotare în cuantum de 212,61 mii lei.

De asemenea, în anul 2017 OEB a acordat suport financiar AGEPI pentru organizarea EIS „Infoinvent” transferând în contul organizațiilor prestatoare a serviciilor de organizare a evenimentelor suma de 222 mii lei.

Pe parcursul anilor 2015-2016 AGEPI a participat în calitate de partener la proiectul de asistență externă TEMPUS TecTNet „*Rețeaua de Transfer Tehnologic*” obiectivul primordial al căruia, în esență era crearea și dezvoltarea unei rețele de transfer tehnologic eficace în cadrul universităților autohtone, beneficiind de un suport financiar de 434,69 mii lei.

Prin urmare, costurile totale ale implementării *Strategiei* suportate de AGEPI au constituit:

- pentru anii 2012-2014 – **10106,29 mii lei**;

- pentru anii 2015-2017 – **13062,40 mii lei**.

IV. PRINCIPALII INDICATORI DE MONITORIZARE ÎN REALIZAREA PREVEDERILOR STRATEGIEI

Principalii indicatori de monitorizare a realizării prevederilor *Strategiei* corespund indicatorilor statistici privind funcționarea sistemului național de proprietate intelectuală în Republica Moldova, cât și celor utilizați de OMPI și statele ei membre și reflectă principalele tendințe ale evoluției domeniului proprietății intelectuale.

Indicatorii statistici caracterizează maturitatea economiei de piață, interesul producătorilor autohtoni și străini privind dezvoltarea afacerilor în țară și mediul concurențial fiind strâns legați de activitățile economice, investiționale și inovaționale.

Tendința neuniformă a depunerii cererilor și acordării protecției OPI este cauzată de ciclicitatea dezvoltării economice, instabilitatea economico-financiară și social-politică din țară,

climatul investițional și inovațional nefavorizant, factori ce influențează scăderea gradului de atragere în activitatea economică a invențiilor brevetate și a altor OPI. Informațiile confirmă ponderea majoră a mărcilor în totalitatea OPI protejate, ceea ce confirmă integrarea complexă a acestora în circuitul valoric al economiei de piață.

Cei mai importanți indicatori statistici referitor la numărul cererilor de acordare a protecției OPI nu sunt determinați de activitatea AGEPI, decât în mod indirect, prin acțiunile de promovare a sistemului de PI și a culturii în acest domeniu.

Evoluția principalilor indicatori de monitorizare a PI se regăsește în tabelele și figurile ce urmează, fiind însoțite de comentarii scurte privind manifestarea tendințelor generale.

• **Numărul cererilor de înregistrare a OPI depuse și numărul titlurilor de protecție eliberate / protecția acordată**¹ sunt expuse în tabelele de mai jos.

Depunerea cererilor de brevet de invenție, cererilor de înregistrare a soiurilor de plantă și eliberarea titlurilor de protecție (2012-2017)

Tabelul 4

Indicatori OPI / Anii	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Cereri depuse, total:	324	352	331	328	333	282
- solicitanți naționali	289	317	250	267	265	239
- solicitanți străini	35	35	81	61	68	43
Brevete eliberate, total:	204	209	217	217	229	189
- titulari naționali	200	201	205	196	208	165
- titulari străini	4	8	12	21	21	24

Datele referitoare la depunerea cererilor și acordarea protecției invențiilor sunt printre cei mai importanți indicatori ai dezvoltării inovaționale a unei țări sau a unui domeniu. Pe teritoriul Republicii Moldova invențiile se protejează în baza *Legii nr. 50 –XVI din 07.03.2008 privind protecția invențiilor*. Tendința de diminuare a numărului de cereri și brevete eliberate pe parcursul anului 2017 ține de diverși factori, unul primordial fiind reforma din sfera științei și inovării începută de Guvern în anul 2017, iar cei mai activi depunători de cereri de brevete sunt instituțiile de cercetare dezvoltare din sfera științei și inovării și instituțiile de învățământ superior.

Scăderea numărului cererilor de brevet depuse de către solicitanții străini (conform tratatului PCT) se datorează faptului că aceștia au început să beneficieze de prevederile *Acordului dintre Guvernul Republicii Moldova și Organizația Europeană de Brevete privind validarea brevetelor europene, semnat la 16.10.2013*, intrat în vigoare la 01.11.2015, efectele căruia au început să apară în anul 2016. În 2016 a fost solicitată validarea în Republica Moldova a 27, iar în 2017 – a 695 de brevete europene, ceea ce constituie o creștere de mai bine de 25 de ori. Prin urmare, creșterea considerabilă a numărului de cereri de validare este un indiciu cert al interesului ridicat al solicitanților străini de a dezvolta tehnologii și produse inovative în țara noastră.

Depunerea cererilor de înregistrare a mărcilor și acordarea protecției acestora (2012-2017)

Tabelul 5

Indicatori OPI / Anii	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Cereri depuse, total:	5449	5870	5511	5363	4478	5062
- solicitanți naționali	1403	1547	1509	1408	1415	1326
- solicitanți străini	4046	4323	4002	3955	3063	3736
Protecție acordată, total:	4425	4743	4939	4335	4419	3747
- titulari naționali	765	783	901	812	731	910
- titulari străini, inclusiv:	3660	3960	4038	3523	3688	2837
- calea națională	606	572	675	508	463	421
- calea internațională	3054	3388	3363	3015	3225	2416

Dintre cele mai solicitate obiecte de proprietate intelectuală pe teritoriul Republicii Moldova, sunt mărcile. Acestea acoperă o arie largă de aplicare pe toate sectoarele economiei naționale și se protejează pe teritoriul Republicii Moldova în baza *Legii nr. 38 din 29.02.2008*

¹ În continuare, sunt marcate cu bold titlurile indicatorilor de monitorizare a Strategiei

privind protecția mărcilor, iar pe cale internațională conform *Aranjamentului de la Madrid privind înregistrarea internațională a mărcilor* sau conform *Protocolului referitor la Aranjamentul Madrid*. Informația referitoare la protecția mărcilor este relevantă pentru evaluarea situației în mediul concurențial, a interesului producătorilor autohtoni pentru extinderea afacerilor în afara țării, a investitorilor străini față de piața Republicii Moldova.

Depunerea cererilor de înregistrare a desenelor/modelelor industriale și acordarea protecției acestora (2012-2017)

Tabelul 6

Indicatori OPI / Anii	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Cereri depuse, total:	300	381	318	352	288	225
- solicitanți naționali	101	112	70	97	55	55
- solicitanți străini	199	269	248	255	233	170
Protecție acordată, total:	229	281	276	319	333	220
- titulari naționali	43	68	80	59	64	34
- titulari străini, inclusiv:	186	213	196	260	269	186
- calea națională	4	17	2	7	8	5
- calea internațională	182	196	194	253	261	181

Desenele și modelele industriale (DMI) reprezintă aspectul exterior al produselor sau al unor părți ale lor și au un rol însemnat în procesul de îmbinare a funcțiilor utilitare cu cele estetice, făcând produsele mai atractive, sporind competitivitatea acestora pe piață. Datele statistice privind înregistrarea DMI sunt o sursă prețioasă de informare pentru studii de marketing. Astfel, informația privind clasele de produse pentru care se înregistrează designul industrial reflectă în mare parte interesul pe care producătorii îl manifestă față de anumite domenii ale economiei din Republicii Moldova.

Depunerea cererilor de înregistrare a indicațiilor geografice și acordarea protecției acestora (2012-2017)

Tabelul 7

Indicatori OPI / Anii	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Cereri de înregistrare/de acordare a protecției, total:	4		358	2	247	1
- IG autohtone	4			2	1	
- IG străine, inclusiv:			358		246	1
- procedura națională					1	1
- Acordul IG RM-UE / AA RM-UE			358		245	
Protecție acordată, total:		3140	357	1	25	223
- IG autohtone		4			2	1
- IG străine, inclusiv:		3136 ²	357	1	23	222
- procedura națională						
- Acordul IG RM-UE / AA RM-UE		3136	357	1	23	222

Protecția IG și DO este de o importanță incontestabilă, deoarece Republica Moldova este o țară preponderent agrară cu tradiții bogate în producerea vinurilor de calitate și altor produse agricole și alimentare, precum și a produselor artizanale

Protecția juridică a IG³ pe teritoriul Republicii Moldova se asigură:

- în temeiul înregistrării lor la AGEPI, conform Legii nr. 66 din 27.03.2008 *privind protecția indicațiilor geografice, denumirilor de origine și specialităților tradiționale garantate*;
- în baza tratatelor internaționale, inclusiv a acordurilor bilaterale, la care Republica Moldova este parte.

Spre deosebire de alte OPI, activitatea de înregistrare a DO și IG în special a celor autohtone, prin procedura națională este la un nivel foarte scăzut, explicație fiind complexitatea

² Aceste IG au început să fie protejate efectiv din 01.04.2013, din data intrării în vigoare a Acordului IG RM-UE.

³ Prin „indicații geografice” se înțeleg indicațiile, astfel cum sunt definite în art. 22 alin. (1) din TRIPs, care includ și denumirile de origine.

sistemului de protecția a acestora din punct de vedere normativ și instituțional. Totodată, producătorii autohtoni încă nu conștientizează pe deplin beneficiile și avantajele economice pe care le oferă IG, DO protejate. În același timp, producătorii străini manifestă un interes sporit față de protecția IG și DO în Republica Moldova.

Depunerea cererilor de înregistrare a denumirilor de origine și acordarea protecției acestora (2012-2017)

Tabelul 8

Indicatori OPI / anii	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Cereri de înregistrare, total:	7	14	25	64	51	4
- DO autohtone					1	
- DO străine, inclusiv:	7	14	25	64	50	4
- <i>procedura națională</i>						1
- <i>Aranjament Lisabona</i>	7	14	25	64	50	3
Protecție acordată, total:	6	7	19	73	58	1
- DO autohtone					1	1
- DO străine, inclusiv:	6	7	19	73	57	
- <i>procedura națională</i>		2				
- <i>Aranjament Lisabona</i>	6	5	19	73	57	

Menționăm că, în prezent, două denumiri de origine („*Românești*” și „*Ciumai*”) și patru indicații geografice din Republica Moldova („*Divin*”, „*Codru*”, „*Valul lui Traian*” și „*Ștefan Vodă*”) sunt protejate pe teritoriul Uniunii Europene în baza Acordului de Asociere. Alte două IG protejate în Republica Moldova au fost notificate pentru a li se acorda protecție pe teritoriul UE („*Rachiu de caise de Nimoreni*” și „*Dulceață din petale de trandafir Călărași*”), care au fost publicate în Buletinul Oficial al UE, au trecut perioada de opoziție și vor beneficia de protecție pe teritoriul UE odată cu semnarea Deciziei aprobate pe data de 17 octombrie 2017 în carul Subcomitetului pentru Indicații Geografice, instituit în conformitate cu Articolul 306 al Acordului de Asociere între Republica Moldova și Uniunea Europeană.

Ultimii ani s-au depus eforturi considerabile în vederea promovării sistemului de protecție a IG și a produselor cu indicații geografice și denumiri de origine – atât în rândul producătorilor autohtoni, cât și în cel al consumatorilor de pe piața europeană. Astfel, în prezent, în temeiul Acordului de Asociere RM– UE, prin care părțile semnatare s-au angajat reciproc să recunoască și să protejeze IG originare de pe teritoriile lor, IG din Republica Moldova se bucură de protecție pe teritoriul UE, fără ca cetățenii moldoveni să achite anumite taxe pentru procedurile de înregistrare. Această facilitate constituie un instrument important de promovare pe piața internațională a producătorilor autohtoni (*Ciumai/Чумаї, Românești, Codru, Ștefan Vodă, Valul lui Traian, Divin*).

Este de menționat, de asemenea, faptul că în anul 2016, la 11 aprilie, Republica Moldova a semnat Actul de la Geneva al Aranjamentului de la Lisabona privind denumirile de origine și indicațiile geografice, adoptat în cadrul Conferinței diplomatice convocate în anul 2015. După intrarea în vigoare a Actului de la Geneva se va asigura procedura de protecție a IG și pe cale internațională.

IG și DO au o importanță crescândă pentru promovarea produselor tradiționale care asigură diversitatea într-o lume în plin proces de globalizare.

Domeniul drepturilor de autor continuă a fi o provocare a sistemului de PI din Republica Moldova. AGEPI depune eforturi constante pentru funcționarea instrumentelor legale, astfel încât asigurarea respectării acestor drepturi să nu mai fie o problemă pentru oamenii de creație și o povară pentru utilizatori. Se lucrează asupra implementării unor mecanisme funcționale de repartizare echitabilă a remunerațiilor de autor și asigurării transparenței în domeniul respectiv prin modificarea cadrului normativ existent.

Specificul protecției în domeniul drepturilor de autor și drepturilor conexe constă în faptul că protecția se produce în mod automat, din momentul creării operelor și se manifestă prin extinderea protecției asupra tuturor țărilor semnatare ale Convenției de la Berna. Indicatorii

înregistrării la AGEPI a operelor ocrotite prin dreptul de autor și drepturile conexe sunt prezentați în Tabelul 9.

Depunerea cererilor și înregistrarea operelor ocrotite de dreptul de autor și drepturile conexe și ponderea lor în total (2012-2017)

Tabelul 9

Obiecte ale protecției	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Total	%
Cereri depuse	277	275	224	313	283	327	1699	-
CertIFICATE ELIBERATE, total:	264	266	223	295	277	249	1574	100,0
- Opere literare	88	92	50	103	116	98	547	34,8
- Opere științifice	59	58	69	64	53	68	371	23,6
- Opere dramatice		3				1	4	0,3
- Opere muzicale	24	21	6	8	11	11	81	5,1
- Opere de artă plastică	10	5	10	60	29	10	124	7,9
- Opere fotografice				3	3	1	7	0,4
- Opere coreografice și pantomimă				3		1	4	0,3
- Fonograme	38	34	39	21	24	20	176	11,2
- Baze de date	2	2				1	5	0,3
- Programe de calculator	17	32	26	18	23	18	134	8,5
- Opere integrante	2	1	1	2	1	1	8	0,5
- Emisiune a organizației de difuziune		5	1				6	0,4
- Opere audiovizuale	9		4	2	5	5	25	1,6
- Opere de artă aplicată	12	7	12	6	8	12	57	3,6
- Opere de arhitectură		2			1		3	0,2
- Opere monumentale și de sculptură		4					4	0,3
- Opere derivate			5	1	1	1	8	0,5
- Videograme				2	1		3	0,2
- Interpretări	3			2	1	1	7	0,4

Din totalul de 1574 de certificate eliberate în perioada anilor 2012-2017 cele mai solicitate spre protecție au fost operele literare (34,8%), științifice (23,6%), de artă plastică (7,9%), dar și cele ce țin de industriile culturale/creative și tehnologiile informaționale: fonogramele (11,2%), programele de calculator (8,5%). Înregistrările, nici pe departe, nu reprezintă numărul total al obiectelor dreptului de autor și nici nu urmăresc acest scop, destinația lor fiind simplificarea procedurii de demonstrare a dreptului asupra unei opere, în cazul unor eventuale litigii privind utilizarea ilicită a acestora.

Piața creațiilor muzicale și cea a producției audio-video este supusă în ultimii ani unor schimbări radicale impuse de extinderea accelerată a comunicațiilor electronice și celor prin Internet.

• **Solicitarea protecției OPI de către solicitanții naționali în străinătate** este un punct vulnerabil, urmare a taxelor exorbitante aplicate în străinătate.

AGEPI în calitate de oficiu receptor competent, recepționează cererile de înregistrare în străinătate de la titularii naționali, acordarea protecției se efectuează de oficiile țărilor respective sau instituții. În aceste circumstanțe, AGEPI dispune doar de informația privind depunerea cererilor în străinătate.

Brevetarea în străinătate este un indicator important al activității inovative, care permite comercializarea brevetelor în alte țări și asigură o protecție eficientă invențiilor în cazul litigiilor.

Totodată, în Tabelul 10 este reflectată informația referitor la depunerea cererilor de brevetare a invențiilor prin procedura PCT și prin Convenția Eurasiatică de brevete (CEAB), a cererilor de înregistrare a mărcilor prin Sistemul Madrid, a cererilor de înregistrare a desenelor și modelelor industriale depuse prin Sistemul Haga.

**Depunerea cererilor OPI în străinătate de către solicitanții naționali
din Republica Moldova (2012-2017)**

Tabelul 10

Indicatori OPI / Anii	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Cereri de brevet de invenție, total:	7	1	1	7	7	8
- pe calea PCT	3	1	3	7	7	8
- pe calea CEAB	4					
Cereri de înregistrare a mărcilor (Sistemul Madrid)	59	50	71	84	47	54
Cereri de înregistrare a DMI (Sistemul Haga)			2		2	1

Drept urmare a denunțării Convenției eurasiatice de brevete de către Republica Moldova (aprilie 2012), solicitanții străini nu au mai depus cereri de brevetare a invențiilor prin CEAB începând cu anul 2013.

Protecția mărcilor și DMI din Republica Moldova în străinătate este impusă de mondializarea economiei naționale și creșterea gradului de interdependență între economiile naționale în vederea promovării vânzărilor, asigurării protecției mărfurilor și serviciilor destinate exportului. Astfel, în perioada anilor 2012-2017 au fost depuse de către solicitanții naționali din RM prin sistemul Madrid - 365 cereri de înregistrare a mărcilor, și prin sistemul Haga - 5 cereri de înregistrare a DMI.

• **Distribuirea cererilor de brevet de invenție pe categorii de solicitanți naționali** este reflectată în Tabelele 11 și 12.

**Repartizarea cererilor de brevet de invenție după categorii de solicitanți naționali
și ponderea lor în total (2012-2017)**

Tabelul 11

Categorii de solicitanți naționali / Anii	2012	2013	2014	2015	2016	2017	TOTAL	%
1. Instituții de învățământ superior	27	18	24	26	27	15	137	30
2. Academia de Științe a Moldovei	35	26	15	8	15	20	119	26
3. Instituții de cercetare dezvoltare din agricultură și industria alimentară	1			2	11	5	19	4
4. Instituții de cercetare dezvoltare din cadrul Ministerului Sănătății		1					1	0,2
5. Întreprinderi și organizații	1	1	1		1	4	8	1,8
6. Persoane fizice	29	21	27	28	37	29	171	38
TOTAL	93	67	67	64	91	73	455	100

Conform Tabelului 11, cei mai productivi generatori de invenții în perioada anilor 2012-2017 sunt instituțiile superioare de învățământ cu 30% din totalul cererilor depuse, circa o pătrime din cereri (26%) au fost depuse din sistemul academic, 38% din cereri revine persoanelor fizice. Rolul major în generarea invențiilor aparține sectorului academic și cel universitar, demonstrând că aceste sectoare dețin potențialul inovațional major. Aproximativ aceeași situație este și la cererile de brevet de invenție de scurtă durată.

**Repartizarea cererilor de brevet de invenție de scurtă durată după categorii de solicitanți
naționali și ponderea lor în total (2012-2017)**

Tabelul 12

Categorii de solicitanți naționali / Anii	2012	2013	2014	2015	2016	2017	TOTAL	%
1. Academia de Științe a Moldovei	42	55	46	49	38	50	280	28
2. Instituții de învățământ superior	35	38	28	41	39	34	215	21
3. Instituții C-D din agricultură și industria alimentară	21	9	14	10	8	14	76	8
4. Instituții C-D din cadrul Ministerului Sănătății	4	1	3	5	4	5	22	2
5. Întreprinderi și organizații	0	9	1	2	3	2	17	2
6. Persoane fizice	70	99	64	59	62	35	389	39
TOTAL	172	211	156	166	154	140	999	100

Conform datelor din Tabelul 12 cei mai activi solicitanți naționali, pe parcursul anilor implementării *Strategiei*, exceptând persoanele fizice au fost Instituțiile de cercetare academice (Academia de Științe a Moldovei) și instituțiile de învățământ superior cu o pondere, respectiv de 28 și 21 puncte procentuale din totalul cererilor depuse. Datele reflectă potențialul tehnico-științific al dezvoltării inovaționale a anumitor domenii, capacitățile inovaționale ale RM. Cu referire la elaborarea invențiilor de către mediul de afaceri (întreprinderi și organizații) ținem să menționăm că solicitanții din acest domeniu au un interes scăzut față de activitatea de inovare, deținând o pondere de 2% în depunerea cererilor de brevet. Faptul că aproape 40% din cererile de brevet de invenție de scurtă durată provin de la persoanele fizice contravine opiniei precum că cercetarea și inovarea tot mai puțin se manifestă ca activități individuale ale unor cercetători și inventatori, dar rămân domeniul marilor întreprinderi sau unități specializate de cercetarea și învățământ.

Domeniile Clasificării Internaționale de Brevete (CIB) la care se referă cererile de brevet de invenție sunt reflectate în Tabelul 13.

**Dinamica depunerii cererilor de brevetare a invențiilor
conform secțiunilor CIB și ponderea lor în total (2013-2017)**

Tabelul 13

Secțiunile CIB / Anii	2013	2014	2015	2016	2017	TOTAL	%
Cererile de brevete de invenție							
A (Necesități curente ale vieții)	24	33	39	42	34	172	27
B (Tehnici industriale diverse; transporturi)	5	4	9	8	14	40	6
C (Chimie; Metalurgie)	44	79	56	67	41	287	46
D (Textile; Hârtie)	0	1	2	1		4	1
E (Construcții fixe)	3	5	2	9	4	23	4
F (Mecanică; Iluminat; Încălzire etc.)	6	7	12	17	7	49	8
G (Fizică)	6	5	4	8	8	31	5
H (Electricitate)	8	5	0	3	2	18	3
TOTAL	96	139	124	155	110	624	100
Cererile de brevete de invenție de scurtă durată							
A (Necesități curente ale vieții)	91	86	75	80	77	409	49
B (Tehnici industriale diverse; transporturi)	23	11	11	13	13	71	8
C (Chimie; Metalurgie)	25	15	23	8	21	92	11
D (Textile; Hârtie)		1				1	0,1
E (Construcții fixe)	14	3	3	13		33	3,9
F (Mecanică; Iluminat; Încălzire etc.)	27	15	27	20	10	99	12
G (Fizică)	22	19	14	14	12	81	10
H (Electricitate)	11	8	14	8	9	50	6
TOTAL	213	158	167	156	142	836	100

Conform datelor reflectate în Tabelul 13 cu referire la *Cererile de brevet de invenție* constatăm că în perioada anilor 2013-2017 cea mai mare parte din acestea au fost depuse la *Secțiunea C (Chimie și Metalurgie)* - 287 cereri (46%), pe locul 2 fiind *Secțiunea A (Necesități curente ale vieții)* - 172 cereri (27%). Situația este cu totul diferită la indicatorul *Cererile de brevete de invenție de scurtă durată*, unde ponderea majoră a cererilor revine *Secțiunii A (Necesități curente ale vieții)* cu 49 %, *Secțiunea F (Mecanică; Iluminat; Încălzire)* - 12 %, *Secțiunea C (Chimie; Metalurgie)* - 11% și *Secțiunea G (Fizică)* - 10 %. În anul 2017 se atestă o creștere de circa 2 ori a cererilor de brevet de invenție de scurtă durată depuse pentru *Secțiunea C (Chimie; Metalurgie)*. Interesul sporit față de protecția soluțiilor tehnice prin brevet de invenție de scurtă durată se datorează procedurii simplificate, mai rapide și mai puțin costisitoare în comparație cu protecția prin brevet de invenție clasic.

- **Numărul de OPI menținute în vigoare.**

Numărul de OPI menținute în vigoare în ultimii ani este redat în Tabelul 14.

OPI valabile pe teritoriu RM la data de 31.12.2017 și ponderea lor în total

Tabelul 14

Nr	OPI valabile pe teritoriu RM	Titulari naționali	Titulari străini	TOTAL	%
1.	Invenții protejate prin brevet de invenție	262	3249	3511	5
2.	Invenții protejate prin brevet de invenție de scurtă durată	464	8	472	
3.	Soi de plante	175	18	193	
4.	Modele de utilitate	3	-	3	
5.	Mărci, total:	9868	63886	73754	86
	- Procedura națională	9868	10331	20199	24
	- Procedura internațională	-	53555	53555	62
6.	Desene și modele industriale	485	2810	3295	4
7.	Denumiri de origine	3	992	995	1
8.	Indicații geografice	7	3739	3746	4
	TOTAL	11267	74702	85969	100
	Ponderea %	13	87	100	

*Datele includ și brevetele eurasiatice valabile.

Cu referire la valabilitatea invențiilor, remarcăm faptul că acest indicator este un punct extrem de slab al protecției invențiilor titularilor naționali pentru toate țările în tranziție. Potențialul de valorificare a invențiilor brevetate în mare măsură se reflectă în indicatorii privind menținerea în vigoare a acestora. Numărul insuficient al acestora vizavi de țările dezvoltate este consecința aplicabilității reduse a invențiilor. Termenul de valabilitate a brevetelor conform legislației în vigoare este de 20 de ani cu condiția achitării taxelor de menținere în vigoare. Totodată acest indicator reflectă potențialul de valorificare a invențiilor brevetate.

Datele statistice privind valabilitatea mărcilor protejate pe teritoriul Republicii Moldova reprezintă o sursă de informare nu numai referitor la protecția proprie zisă, ci și a maturității economiei de piață, a liberei concurențe, a interesului titularilor față piața RM. Valabilitatea mărcilor este asigurată prin procedura de reînnoire a înregistrării acestora după expirarea termenului de 10 ani de la data de depozit național reglementat. Valabilitatea mărcilor este un indicator mult mai semnificativ comparativ cu menținerea în vigoare a brevetelor de invenții, fapt ce se datorează în primul rând funcționalității sporite a mărcilor în calitate de instrument al promovării vânzărilor.

Valabilitatea DMI, ține de durata protecției acestora, și constituie 5 ani cu posibilitatea reînnoirii pentru mai multe perioade a câte 5 ani, cel mult până la 25 de ani de la data depozitului cu condiția achitării taxelor.

Cu referire la DO și IG menționăm faptul că durata protecției unei DO, sau a unei IG începe din data de depozit a cererii și este nelimitată, iar dreptul de utilizare a DO sau a IG protejate se acordă pe o perioadă de 10 ani cu posibilitate de reînnoire ori de câte ori este necesar, dacă se mențin condițiile în care acest drept a fost dobândit. Datele privind valabilitatea IG și DO reflectă potențialul economic înalt al produselor cu IG și DO și interesul producătorilor de a asigura o protecție solidă acestor OPI în scopul promovării acestor produse pe piață.

- **Numărul de tranzacții comerciale cu OPI înregistrate, inclusiv a OPI depuse în gaj** este expus în Tabelele 15-17.

Valorificarea comercială a drepturilor de PI se efectuează prin încheierea contractelor de cesiune, licență, gaj și franchising, care se înregistrează la AGEPI. Înregistrarea la AGEPI a contractelor de comercializare a OPI este facultativă, numărul real al tranzacțiilor fiind mult mai mare.

Tabloul general al înregistrării de către AGEPI a contractelor de transmitere a drepturilor și de gaj în ultimii 5 ani este reflectat în Tabelul 15.

**Dinamica înregistrării contractelor de transmitere a drepturilor
și ponderea lor în total (2012-2017)**

Tabelul 15

Tipul contractelor	2012	2013	2014	2015	2016	2017	TOTAL	%
Cesiune	153	181	160	147	149	133	923	83,2
Licență	27	23	30	21	18	19	138	12,4
Gaj	8	10	2	4	0	1	25	2,3
Franchising	3	2	10	6	2	1	24	2,1
TOTAL	191	216	202	178	169	154	1110	100

În baza registrelor contractelor menționate ca urmare a caracterului incomplet al informației pot fi estimate doar tendințele generale ale evoluției pieței OPI în Republica Moldova. Cea mai mare parte a contractelor înregistrate se referă la cesiuni (83,2%), fiind urmate de contracte de licență (12,4%).

În anul 2015 în 178 contracte de înregistrare au fost cuprinse 305 OPI, dintre care 295 (96,7%) sunt Mărci de produse și servicii și 10 (3,3%) – Invenții. În anul 2016 în 169 contracte înregistrate au fost cuprinse 367 de OPI, dintre care 357 (97,3%) - Mărci de produse și servicii, 7 (1,9%) – Invenții și 3 (0,8%) – Desene și modele industriale. În anul 2017 în 154 contracte înregistrate au fost cuprinse 318 OPI, dintre care 300 (94,3%) - Mărci de produse și servicii, 6 (1,9%) – Desene și modele industriale și 2 (0,6%) – Invenții.

Dat fiind faptul că ponderea majoră a contractelor revine *Contractelor de cesiune*, în Tabelul 16 prezentăm repartizarea contractelor de cesiune pe OPI.

**Repartizarea contractelor de cesiune pe OPI
și ponderea lor în total (2012-2017)**

Tabelul 16

Contracte de cesiune repartizate pe OPI	2012	2013	2014	2015	2016	2017	TOTAL	%
Invenții	2	1	4	5	6	2	20	2,2
Modele de utilitate		1					1	0,1
Mărci	148	176	154	142	141	126	887	96,1
DMI	3	3	2		2	5	15	1,6
TOTAL	153	181	158	147	149	133	923	100,0

Ponderea majoritară a contractelor ce vizează mărcile constituie 96,1%, celor ce vizează invențiile este de 2,2% și 1,6% din contracte revine DMI. Aceste date confirmă caracterul fragmentar al pieței PI din țara noastră, în special lipsa unei piețe inovaționale în Republica Moldova, fapt ce împiedică valorificarea brevetelor de invenție.

**Repartizarea contractelor de licență pe OPI
și ponderea lor în total (2012-2017)**

Tabelul 17

Contracte de licență repartizate pe OPI	2012	2013	2014	2015	2016	2017	TOTAL	%
Invenții	2	2	4	5	1	0	14	10,3
Mărci	25	19	25	16	16	18	119	87,5
DMI			1		1	1	3	2,2
TOTAL	27	21	30	21	18	19	136	100

Generalizând datele de înregistrarea a contractelor de cesiune și licență repartizate pe OPI din Tabelele 16 și 17, constatăm că ponderea majoră aparține contractelor ce vizează Mărcile (în cazul contractelor de cesiune (96,1%) și în cazul contractelor de licență (87,5%)).

La capitolele Invenții și DMI putem constata doar prezența unor tranzacții care variază între 1,6% și 10,3%. Aceste informații demonstrează că piața inovațională nu înregistrează progrese, fiind doar una în devenire.

- **Implementarea și valorificarea invențiilor** reprezintă punctul final și în același timp scopul major al procesului inovațional. Totodată, este factorul determinant al creșterii economice, însă practica, inclusiv cea internațională denotă faptul că majoritatea (cca 90%) din invențiile brevetate rămân neutilizate.

Datele referitoare la procesul inovațional se colectează doar de la întreprinderile, listele cărora sunt puse la dispoziția BNS de către AGEPI și Uniunea Inventatorilor și Raționalizatorilor din RM „Inovatorul”.

AGEPI generalizează și prezintă BNS anual, datele statistice, referitoare la persoanele juridice din Republica Moldova, care au depus cereri și/sau au obținut titluri de protecție a invențiilor și soiurilor de plante, pentru completarea raportului statistic 4-tn „*Depunerea, implementarea și utilizarea invențiilor și propunerilor de raționalizare*”. Prezenta formă de raportare statistică dispune de o veridicitate redusă, însă actualmente este unica. Astfel, la completarea raportului în cauză participă anual până la 200 întreprinderi, fapt ce nu indică situația reală a procesului inovațional.

Tabelul 18 reflectă dinamica numărului de brevete (invenții, invenții de scurtă durată, soiuri de plante) utilizate în producție, numărul de brevete implementate în anul de raport, și efectul lor economic repartizat pe ani. Din diverse motive, datele prezentate de persoanele juridice sunt incomplete, în multe cazuri lipsind informațiile privind valorificarea invențiilor și efectul economic al acestora.

Numărul de brevete de invenție utilizate și efectul lor economic

Tabelul 18

Indicatori	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Numărul total de brevete de invenție utilizate	130	152	142	145	114	121
Numărul de brevete de invenție implementate în anul de raport	32	53	53	67	43	102
Efectul economic al brevetelor implementate, mii lei	5,48	75,36	3046,89	1585,55	1538,51	62,9

- **Ponderea întreprinderilor inovative în totalul întreprinderilor din Republica Moldova** nu se cunoaște.

În cele mai inovative țări din Occident aceasta este de cca 50%, în celelalte 25-30%. În țările din zona Europei de Est (Rusia, Ucraina, Belarus), conform opiniei experților, ponderea întreprinderilor inovative constituie 11-13%.

De regulă, întreprinderile se consideră inovative în cazul în care lucrările inovaționale domină în activitatea acestora, în unele țări fiind aplicați chiar și indicatori cantitativi ai ponderii produselor noi în cifrele de afaceri ale acestora.

Prin Legea nr. 179 din 21.07.2016 *cu privire la întreprinderile mici și mijlocii* s-a stabilit noțiunea *activității inovaționale*. În contextul modificării Codului cu privire la știință și inovare au fost modificate și noțiunile *inovării* și *transferului tehnologic*. Modificările la Codul cu privire la știință și inovare au intrat în vigoare la 20.02.2018. Totodată, la ședințele grupului de lucru, instituit sub egida AITT s-a convenit referitor la principalele criterii ale atribuirii calificativelor „*întreprindere inovativă*”, „*tehnologie avansată*”, „*produs nou (inovativ)*” care au fost formulate și înaintate în adresa Ministerului Economiei și Infrastructurii la momentul avizării de către AITT a proiectului de lege cu privire la întreprinderile mici și mijlocii.

Cu referire la întreprinderile inovative BNS a elaborat *Metodologia cercetării statistice privind activitatea de inovare în industrie și servicii* care poate fi accesată la adresa http://www.statistica.md/public/files/ComPresa/Antreprenoriat/Metodologia_inovare.pdf și a efectuat cercetarea statistică *Activitatea de inovare a întreprinderilor în Republica Moldova, în anii 2015-2016* pentru 3233 de întreprinderi publicată la adresa <http://www.statistica.md/libview.php?l=ro&idc=168&id=5882>.

- **Numărul de rezidenți ai parcurilor științifico-tehnologice și incubatoarelor de inovare**, reflectat în Tabelul 19, spre regret, stagnează în ultimii ani. Este consecința caracterului declarativ a unor facilități fiscale, acordate inițial rezidenților parcurilor, însă neaplicate în practică, dar și a motivației insuficiente a dezvoltării inovaționale.

**Numărul de rezidenți ai parcurilor științifico-tehnologice
și incubatoarelor de inovare (2012-2017)**

Tabelul 19

Infrastructura inovațională	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Parcurile științifico tehnologice	20	29	25	21	22	15
Incubatoare de inovare	6	10	8	11	13	9
TOTAL	26	39	33	32	35	24

- **Promovarea proiectelor de inovare și transfer tehnologic**

**Dinamica finanțării din diferite surse a proiectelor de transfer tehnologic
și ponderea lor în total (2012-2017), mii lei**

Tabelul 20

Indicatori	2012	2013	2014	2015	2016	2017	TOTAL	%
Alocații din Bugetul de stat	6950	6822	8665	6013	5469	6510	47779	45
Cofinanțare din surse private	9372	9587	11905	6901	6813	6228	58625	55
Total finanțări, mii lei	16322	16409	20570	12914	12282	12738	106404	100
Volumul producției inovaționale	38142	40100	41000	43063	43500	62000	299974	

Din informația prezentată în Tabelul 20 observăm că finanțarea proiectelor de transfer tehnologic se efectuează din bugetul de stat în cuantum de 45% și din surse private în cuantum 55% din volumul total al finanțării (106404 mii lei). Totodată, volumul producției inovaționale în cadrul parcurilor și incubatoarelor inovaționale constituie o creștere semnificativă (de 42%) în anul 2017 față de anul 2016.

Promovarea unui parteneriat efectiv între sectorul public și cel privat în activitatea de inovare și transfer tehnologic este convenabil pentru ambele părți.

Din totalitatea pârgھیilor stimulatorii ale inovării (fiscale, tarifyare, vamale, etc.) în Republica Moldova se utilizează doar câteva, cele mai importante fiind:

- Finanțarea directă a proiectelor inovaționale efectuate prin intermediul AITT (dinamica este expusă în Figura 1);
- Acordarea reducerilor semnificative la achitarea tarifelor pentru brevetarea invențiilor;
- Susținerea prin intermediul AGEPI a brevetării în străinătate a invențiilor și a soiurilor de plante create în RM;
- Susținerea participării solicitanților naționali la saloanele inovaționale, inclusiv cele internaționale.

- Începând cu anul 2005 **numărul marcajelor de control eliberate** a fost într-o stabilă diminuare.

Marcajele de control se utilizează pentru protecția intereselor titularilor DA și ai DC, pentru combaterea producerii și difuzării ilegale a exemplarelor de opere și fonograme în Republica Moldova.

Diminuarea continuă a numărului marcajelor de control aplicate este cauzată de extinderea spațiului de utilizare a internetului și a posibilităților de accesare/descărcare a operelor în format digital, ceea ce a determinat renunțarea treptată de la suporturile materiale în promovarea și comercializarea operelor muzicale. Această tendință de renunțare masivă la utilizarea suporturilor materiale ale operelor muzicale, coincide cu tendințele similare din majoritatea țărilor, fiind consecința progresului în sfera tehnologiilor informaționale.

Dinamica eliberării marcajelor de control în anii 2003-2017

Tabelul 21

Suportul	2003-2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	TOTAL
Compact-discuri (DA)	4994477	252685	197193	301569	59400	70071	33686	10903558
Casete audio (AA)	5657533	141815	1525					11458406
Casete video (VA)	429510							859020
TOTAL	11081520	394500	198718	301569	59400	70071	33686	23220984

• **Numărul de litigii cu implicarea OPI examinate în instanțele judecătorești** este un indicator funcțional al respectării DPI. Dinamica acestuia pe parcursul anilor 2012-2017 este reflectată în Tabelul 22.

Datele statistice referitoare la litigiile cu implicarea OPI se divizează în 2 categorii: contestațiile examinate la Comisia de Contestații a AGEPI și litigiile examinate în instanțele judecătorești. În ambele cazuri, majoritatea absolută a litigiilor au ca obiect mărcile. Aceasta este o consecință a faptului că ponderea mărcilor în numărul OPI înregistrate este dominantă, dar și a utilizării comerciale intensive a acestora.

Informațiile privind activitatea Comisiei de Contestații, competența căreia ține de soluționarea pe cale extrajudiciară a contestațiilor depuse împotriva deciziilor de înregistrare/brevetare sau de respingere a cererilor de înregistrare/brevetare a OPI, sunt expuse în Tabelele 22 - 23.

Din numărul contestațiilor depuse în perioada 2012-2017 majoritatea se referă la mărci și constituie 96%, dat fiind faptul că acestea predomină în numărul total de OPI depuse spre înregistrare la AGEPI.

Contestații depuse la Comisia de Contestații a AGEPI repartizate pe OPI și ponderea lor în total (2012-2017)

Tabelul 22

OPI	2012	2013	2014	2015	2016	2017	TOTAL	Ponderea, %
Invenții	1	1	1	1	2	9	15	2
Desene și modele industriale	-	10	2	7	2	2	23	2
Mărci	170	169	141	146	118	145	889	96
Total	171	180	144	154	122	156	927	100

Aceiași situație se creează și referitor la contestațiile examinate. 97% din toate OPI examinate în perioada anilor 2012-2017 se referă, de asemenea la Mărci.

Contestații examinate, hotărâri și încheieri adoptate la Comisia de Contestații a AGEPI repartizate pe OPI și ponderea lor în total (2012-2017)

Tabelul 23

OPI	2012	2013	2014	2015	2016	2017	TOTAL	Ponderea, %
Mărci	141	182	145	138	132	95	833	97
Invenții	3		1	1	1	4	10	1
Desene, modele industriale		5	2	7	1	2	17	2
Total contestații examinate și finalizate	144	187	148	146	134	101	860	100

Începând din anul 2007, AGEPI publică pe site-ul său oficial informația referitoare la deciziile instanțelor de judecată pe cazurile de PI, însă nu toate deciziile sunt comunicate AGEPI, de regulă, doar cele în care aceasta este parte în proces.

Numărul de litigii cu implicarea OPI examinate în instanțele judecătorești

Tabelul 24

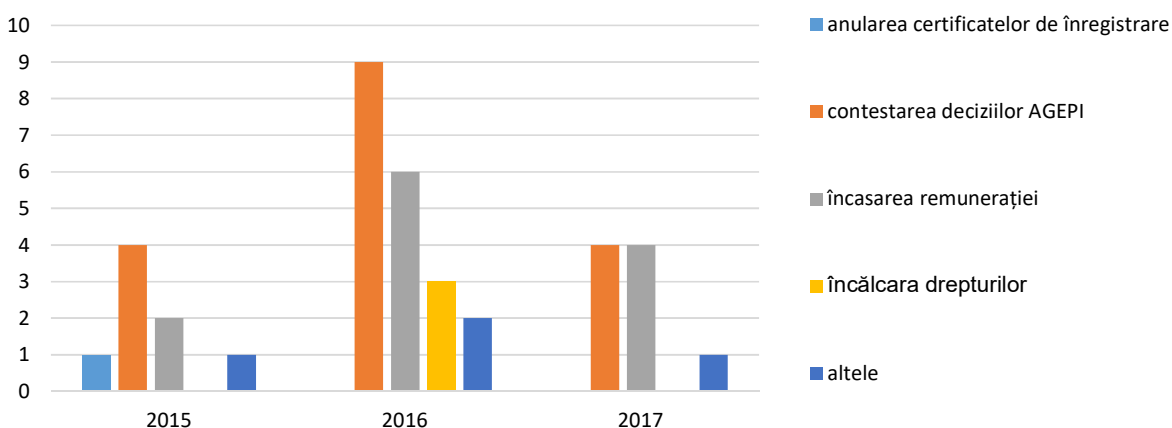
Anii	2012	2013	2014	2015	2016	2017	TOTAL
Cereri de chemare în judecată, total:	82	106	91	83	86	68	516
<i>Invenții</i>	3	6	1			2	12
<i>Desene/modele industriale</i>	7	4	5	1	2	3	22
<i>Mărci</i>	71	93	83	77	78	60	462
<i>Mărci notorii</i>	1	3	2	5	6	3	20
Nr. dosarelor judiciare în privința cărora s-au emis hotărâri	109	104	90	93	72	89	557

În perioada anilor 2012-2017, în majoritatea cazurilor (90%) OPI ale litigiilor le-au constituit Mărcile de produse și/sau de servicii.

• Numărul dosarelor intentate în instanțele de judecată în domeniul dreptului de autor și drepturilor conexe în perioada anilor 2015-2017

Figura 1

Dosare intentate în instanțele de judecată în domeniul Dreptului de autor și drepturilor conexe (2015-2017)

Dosarele intentate pe domeniul „Drept de autor și drepturilor conexe”, în perioada 2015 – 2017, se clasifică în următoarele categorii:

- anularea certificatelor de înregistrare a obiectelor dreptului de autor (3%);
- contestarea deciziilor AGEPI (44%);
- încălcarea dreptului de autor și a drepturilor conexe (8%);
- încasarea remunerației de autor (36%);
- alte dosare (9%).

În rezultatul efectuării controalelor anuale privind activitatea organizațiilor de gestiune colectivă, urmare depistării în activitatea OGC a încălcărilor/iregularităților, AGEPI a abrogat deciziile de avizare ale OGC, a obligat organizațiile să întreprindă acțiuni în vederea aducerii activității în concordanță cu legislația în vigoare, etc., fapte care au avut drept consecință creșterea considerabilă a numărului de cauze intentate împotriva AGEPI privind contestarea deciziilor emise.

• Numărul controalelor privind respectarea DPI efectuate de către Ministerul Afacerilor Interne abilitat cu competențe în domeniul prevenirii și combaterii delictelor din domeniul PI pe piața internă.

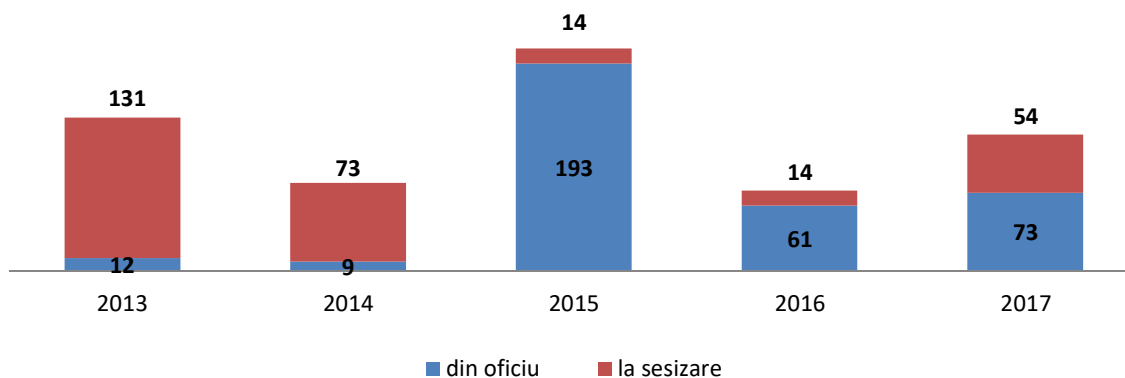
În conformitate cu recomandările experților străini, de al căror suport RM a beneficiat pe parcursul ultimilor ani, dar și pentru a face față provocărilor în domeniu, în cadrul Inspectoratului Național de Investigații al Inspectoratului General de Poliție al MAI a fost instituită o subdiviziune specializată în combaterea delictelor din sfera PI, și anume, Secția de combatere a infracțiunilor în domeniul proprietății intelectuale a Direcției nr. 3 de Investigare a Fraudelor Economice, care

organizează și desfășoară acțiuni de prevenire, depistare și documentare a infracțiunilor ce țin de încălcarea DPI.

Mecanismul de control al respectării DPI la frontieră prevede aplicarea a două tipuri de controale: la cererea titularilor de drept și la inițiativa organului vamal (procedura *ex officio*) cu informarea titularului și inițierea ulterioară a procedurii judiciare. În Figura 2 este reprezentat numărul controalelor efectuate pe parcursul anilor 2013-2017 din oficiu și la sesizare. În anul 2015 au fost efectuate 207 controale, număr maximal din perioada expusă analizei

Figura 2

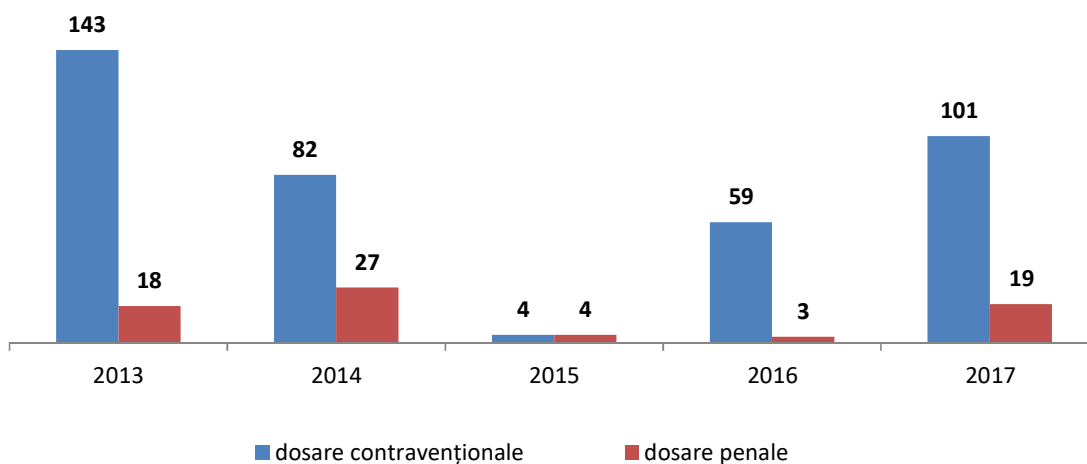
Numărul controalelor privind respectarea DPI efectuate pe parcursul anilor 2013-2017 din oficiu și la sesizare

În cadrul desfășurării controalelor au fost intentate dosare contravenționale sau penale, în funcție de gravitatea faptelor.

Figura 3

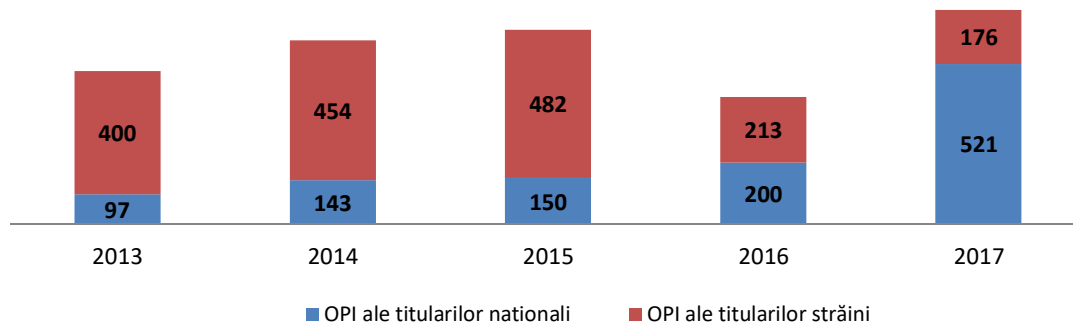
Numărul dosarelor intentate de DIFE cu privire la încălcarea DPI în dinamică (2013-2017)

- **Numărul OPI ce beneficiază de protecție la frontieră** conform informației Serviciului Vamal este în creștere și se reflectă în Figura 4.

Figura 4

Numărul OPI ce au beneficiat de protecție la frontieră (2013 - 2017)

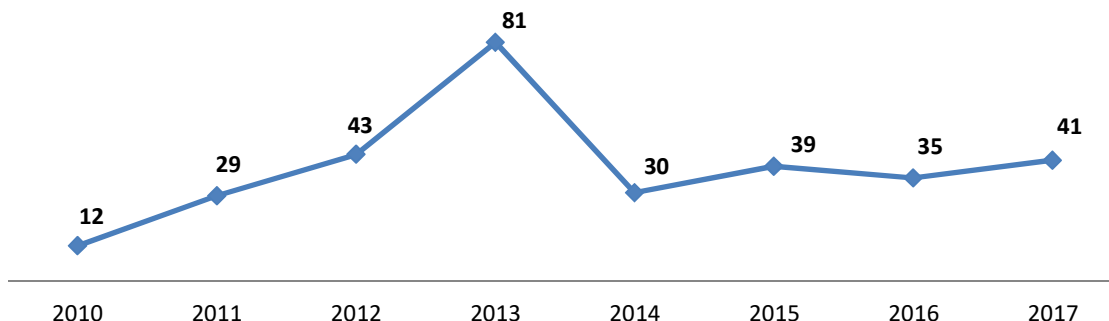

Conform datelor înregistrate la data de 31 decembrie 2017, în Registrul obiectelor de proprietate intelectuală cărora li s-a asigurat protecție la frontieră au fost înscrise **697** de OPI, ceea ce constituie o creștere cu 40% în raport cu anul 2016 (413 OPI). Totodată, în perioada anului 2017, numărul OPI pentru care a fost solicitată protecție, deținute de titulari autohtoni a crescut cu 61%, iar cel al OPI deținute de titulari străini a scăzut cu 17%, comparativ cu anul precedent.

• **Numărul reținerilor de mărfuri susceptibile a fi contrafăcute efectuate de către Serviciul Vamal** în perioada anilor 2010-2017 este reflectat în Figura 5.

Figura 5

Numărul reținerilor efectuate de către colaboratorii Serviciul Vamal (anii 2010-2017)

În calitate de motiv al tuturor reținerilor a fost invocată încălcarea DPI referitoare la mărci, preponderent cele străine. Procesul de asigurare a respectării DPI presupune nu doar bună desfășurare a activității profesionale a colaboratorilor vamali, dar și implicarea activă a titularilor de drepturi. Titularii în Republica Moldova, însă, de cele mai multe ori, nu manifestă interes suficient pentru a da curs sesizărilor din partea SV, motivând fie prin faptul că piața RM nu este una prioritară pentru ei, fie că valoarea și volumul reținerii sunt ne semnificative, sau prin faptul că raportul dintre cost și beneficii este în defavoarea acestora. De menționat că, potrivit procedurilor stabilite în conformitate cu cadrul legal aplicabil intervenției la frontieră, autoritatea vamală nu percepe taxe pentru depunerea și examinarea cererii de intervenție. Costurile menționate se referă, în special, la remunerarea reprezentantului și procedurile ulterioare de distrugere, scoatere din circuitul comercial etc.

De menționat că în anul 2017, doar 5% din mărfurile reținute s-au dovedit a fi contrafăcute.

Toate informațiile cu referire la asigurarea respectării drepturilor de PI se regăsesc în **Raportul Național privind respectarea drepturilor de proprietate intelectuală în Republica Moldova** care se elaborează anual în cadrul Observatorului respectării drepturilor de proprietate

intelectuală, constituit în anul 2011 cu scopul asigurării schimbului de informații dintre autoritățile responsabile de monitorizarea respectării DPI.

Activitatea de promovare și dezvoltare a unei culturi avansate în materie de proprietate intelectuală constituie unul dintre obiectivele Strategiei naționale în domeniul PI până în anul 2020 și o prioritate a AGEPI.

• **Indicatorii monitorizării activităților de promovare a PI** sunt reflectați în Tabelul 25. După cum reiese din informațiile prezentate în anii 2015-2017, valorile acestor indicatori dețin în majoritatea cazurilor o tendință de creștere constantă, iar în altele una de stabilizare sau diminuare nesemnificativă față de perioada precedentă (2012-2014).

În vederea promovării sistemului național de PI și școlarizării societății, în perioada de raport, au fost organizate și desfășurate 265 evenimente (seminare, conferințe, expoziții, concursuri, etc.). O atenție deosebită a fost acordată activităților de promovare a imaginii AGEPI și de modernizare a instrumentelor utilizate în acest scop, în special promovarea în mass-media, radio și TV, utilizarea rețelelor de socializare, etc. Astfel, în perioada de raport se atestă o creștere de 4 ori a numărului de materiale publicate în mass media (1190/295), dublarea numărului de apariții la radio și TV național a subiectelor dedicate domeniului de PI (150/86). În anul 2015 a fost lansată pagina de Facebook AGEPI, în aceasta perioadă fiind postate 1311 noutăți din domeniul PI. Grație eforturilor echipei AGEPI într-o perioadă relativ scurtă numărul persoanelor care au accesat pagina de Facebook AGEPI a ajuns la 52000, AGEPI fiind lider în rândul instituțiilor și autorităților publice în acest domeniu.

În perioada de raport s-a continuat activitatea de instruire în domeniul PI pe diferite categorii de utilizatori (elevi, studenți, agenți economici, reprezentanți ai autorităților publice). Astfel, în perioada de raport, au fost instruite 10119 persoane dintre care o treime sunt elevi, studenți și profesori. Suplimentar la cele relatate, în perioada 2015-2017 au fost desfășurate două campanii de instruire a agenților economici în domeniul PI, în special a mărcilor și DMI în cadrul cărora au fost organizate 21 de seminare și școlarizați peste 600 persoane, precum și campania de sensibilizare a bibliotecarilor în domeniul PI care a cuprins 11 biblioteci / 450 persoane instruite.

AGEPI a acordat o atenție deosebită elaborării și editării materialului informativ și publicitar care este pus la dispoziția solicitanților și beneficiarilor sistemului național de PI, actualizând permanent publicațiile din seria „Biblioteca de Proprietate Intelectuală”. Astfel, în perioada de raport numărul de materiale promoționale din domeniul PI, elaborate și diseminate (broșuri, pliante, cărți, fișe promoționale, ghiduri etc.) a constituit 67289 ex.

Indicatorii monitorizării activităților de promovare a PI*

Tabelul 25

Nr.	Denumirea indicatorului / Anii	2012	2013	2014	2015	2016	2017
1.	Cercetări documentare executate (nr. rapoarte/nr. OPI)	654/ 807	926/ 1357	1896/ 3079	2248/ 3114	2056/ 3380	2533/ 3761
2.	Evenimente naționale și internaționale organizate, din ele:	78	100	92	71	83	111
	<i>Seminare și conferințe</i>	41	67	58	40	36	79
	<i>Concursuri</i>	9	8	10	9	14	10
	<i>Participări la expoziții</i>	28	25	24	22	24	22
	<i>Alte evenimente (atelier, mese rotunde, lecții, etc.)</i>					9	
3.	Persoane școlarizate în domeniul PI, inclusiv:	2612	2379	8760	2131	3330	4658
	<i>Cadre didactice și studenți instruiți în domeniul PI (seminare/cadre didactice /studenți)</i>	19/19/ 862	29/29/ 1205	8/8/ 630	5/5/ 855	27/27/ 791	24/24/ 1448
4.	Emisiuni radio și TV organizate pe tematica PI	40	16	30	17	62	71
5.	Campanii de informare a publicului organizate	1	2	2			3
6.	Materiale publicate în mass-media	54	131	110	361	398	431
7.	Postările pe pagina de Facebook	-	-	-	-	702	609
8.	Materiale promoționale din domeniul PI elaborate și diseminate (titluri/ exemplare)	41/ 38836	74/ 24713	64/ 35358	42/ 13972	43/ 27501	38/ 25816

*Date actualizate

V. PRINCIPALII INDICATORI DE PROGRES ÎN REALIZAREA STRATEGIEI

Indicatorii de progres ai *Strategiei* se vor manifesta plenar spre finele etapei a treia, dar și după anul 2020, dat fiind faptul că obiectivele și acțiunile prevăzute spre realizare sunt cu efecte de lungă durată.

O parte din indicatori de progres pot fi urmăriți în baza dinamicii indicatorilor de monitorizare descriși în capitolul de mai sus. În cele ce urmează, pentru a evita repetările ne vom axa doar pe indicatorii de progres ce nu rezultă din cei de monitorizare.

În statistica oficială a Republicii Moldova nu se regăsesc așa indicatori care ar reflecta ponderea sectorului privat în finanțarea cercetării și inovării.

Cheltuieli pentru inovare și raționalizare, investiții, mii lei

Tabelul 26

Indicatori/Ani	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Cheltuieli pentru inovare și raționalizare efectuate de întreprinderile ce prezintă raportul statistic 4-tn	977,756	1 155,290	8447,82	543,94	700,11	336,01
Investiții atrase în inovare prin cofinanțarea proiectelor inovaționale promovate de AITT	9371,80	9587,40	11905	6901	6813	6828

În tabel sunt reflectați în dinamică 2 indicatori. Datele pentru indicatorul *Cheltuieli pentru inovare și raționalizare efectuate de întreprinderile ce prezintă raportul statistic 4-tn* se stochează de la un număr redus de întreprinderi (aproximativ 200) și nu reflectă situația reală (vezi comentariul la indicatorul *Implementarea și valorificarea invențiilor*). Indicatorul al doilea este preluat din informațiile prezentate de către AITT arată quantumul cofinanțării proiectelor inovaționale din surse extrabugetare, inclusiv sectorul privat. Ultimii 3 ani nivelul acestui indicator este constant.

Printre indicatorii de progres nominalizăm: *Numărul de cereri de brevete de invenție depuse la un milion de populație; Numărul de invenții brevetate raportate la un milion de populație; Numărul de cereri raportate la un miliard PIB; Numărul de brevete raportate la un miliard PIB.*

Indicatorii depunerii cererilor și brevetării per capita și la 1 mld. USD

Tabelul 27

Indicatori / Ani	2012	2013	2014	2015	2016
Numărul populației, locuitori	3 559 541	3 559 497	3 557 634	3 555 159	3 553 056
PIB, mii \$ SUA	7 284 205	7 982 913	7 981 421	6 513 714	6 795 740
PIB pe locuitor, \$ SUA	2 046	2 243	2244	1833	1913
Cereri depuse					
<i>Brevete de invenție</i>	93	67	67	64	91
<i>Brevete de invenție de scurtă durată</i>	172	211	156	166	154
<i>Soiuri de plante</i>	24	39	27	37	20
TOTAL cereri	289	317	250	267	265
Titluri de protecție eliberate					
<i>Brevete de invenție</i>	47	57	49	50	54
<i>Brevete de invenție de scurtă durată / certificate pentru modele de utilitate</i>	133	123	130	126	121
<i>Soiuri de plante</i>	20	21	26	20	33
TOTAL brevete	200	201	205	196	208
Cereri la 1 mil. populație					
<i>Brevete de invenție</i>	26	19	19	18	26
<i>Brevete de invenție de scurtă durată</i>	48	59	43	47	43
<i>Soiuri de plante</i>	7	11	8	10	6
TOTAL cereri	81	89	70	75	75

Indicatori / Ani	2012	2013	2014	2015	2016
Titluri de protecție eliberate la 1 mil. populație					
<i>Brevete de invenție</i>	13	16	14	14	15
<i>Brevete de invenție de scurtă durată / certificate pentru modele de utilitate</i>	37	35	36	35	34
<i>Soiuri de plante</i>	6	6	8	6	9
TOTAL brevete	56	56	58	55	58
Cereri raportate la 1 miliard PIB (USD)					
<i>Brevete de invenție</i>	13	8	8	10	13
<i>Brevete de invenție de scurtă durată</i>	24	26	20	25	23
<i>Soiuri de plante</i>	3	5	3	6	3
TOTAL cereri	40	40	31	41	39
Brevete raportate la 1 miliard PIB (USD)					
<i>Brevete de invenție</i>	6	7	6	8	8
<i>Brevete de invenție de scurtă durată / certificate pentru modele de utilitate</i>	18	15	16	19	18
<i>Soiuri de plante</i>	3	3	3	3	5
TOTAL brevete	27	25	25	30	31

Pentru comparație indicatorul „Numărul brevetelor la 1 mil. populație” la nivelul țărilor central europene (*Cehia, Slovacia, Polonia, Ungaria*) constituia 80-100 brevete la un milion de populație. În Republica Moldova media pentru ultimii ani incluși în Tabelul 27 constituie 57 de brevete eliberate la un milion de locuitori.

În concluzie, beneficiile realizării acțiunilor incluse în Strategie, conform indicatorilor de monitorizare și celor de progres încă nu s-au manifestat pe deplin și exprimă o tendință uniformă de dezvoltare, în unele cazuri cu mici creșteri, în altele cu stabilizare sau diminuare ne semnificativă.

Concluzii

Etapă a doua de implementare a Strategiei naționale în domeniul proprietății intelectuale până în anul 2020 (anii 2015-2017) s-a finalizat cu succes, fiind realizate **99%** din acțiunile incluse în **Planul de acțiuni pentru anii 2015-2017**.

Eforturile depuse pe parcursul acestor ani se vor reflecta, cel mai probabil, în datele statistice pentru anii următori. Atâta timp cât economia RM rămâne vulnerabilă nu putem miza pe creșteri exorbitante a indicatorilor de monitorizare și de progres. Însă în linii mari activitatea instituțiilor și autorităților în vederea implementării Strategiei naționale în domeniul proprietății intelectuale până în anul 2020 în perioada anilor 2015-2017, cu contribuția majoră a AGEPI în domeniul dezvoltării și afirmării sistemului național de proprietate intelectuală, poate fi considerată una eficientă.

Realizările și rezultatele obținute pe parcursul acestor ani inspiră încrederea în soluționarea oricăror sarcini complexe, atingerea obiectivelor stabilite. Menționăm, însă, că Republica Moldova se confruntă și cu un șir de probleme în domeniul PI ce necesită rezolvare: gradul insuficient de valorificare a rezultatelor creației intelectuale și activității inovative, nivelul înalt al pirateriei ce prezintă un pericol pentru securitatea economică a țării și sănătatea consumatorului autohton, valorificarea redusă a potențialului PI de către IMM-uri, lipsa transparenței în activitatea organizațiilor de gestiune colectivă a drepturilor de autor și conexe.